Ч. 80 (14.912). Львів, середа 13. квітня 1938. Оплата поштова уплачена готівкою. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою). 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Англія домагається, щоб Ліґа Націй визнала анексію Абісинії.

Райтер повідомляє: Британський уряд вислав до секретаріяту Ліґи Націй ноту з домаганням, щоби Рада Ліґи полагодила дефінітивно абісинське питання на найближчому засіданні, 9. травня ц. р.

ПОЛОЖЕННЯ В АБІСИНІЇ НОРМАЛЬНЕ.

Британський державний підсекретар Батлєр заявив у палаті громад, що положення Абісинії нормальне: на її кордонах спокійно, внутрі італійська влада панує над ситуацією.

ГАЙЛЄ СЕЛЯСІЄ НЕ ХОЧЕ ДОПУСТИТИ ДО ВИЗНАННЯ АНЕКСІЇ АБІСИНІЇ.

Як повідомляє абісинське посольство у Льондоні, неґус Гайле Селясіє вживе всіх засобів, щоб не допустити до визнання анексії Абісинії.

Льондонська преса міркує, що визнання анексії Абисинії стріне в Лізі Націй деякі трудності: вирішити можна лиш одноголосно, а СССР і Китай можуть спротивитися визнанню.

Стежний лист за архикнязем Оттоном Габсбурґом.

Як подає „Лінцер Фольксблят", австрійський міністр справедливости Гібер заявив, що його влада розіслала стежні листи за архикнязем Оттоном Габсбурґом, претендентом до австрійського престолу, бо він провинився державною зрадою, закликаючи цілий світ до помочі для Австрії.

У Чехословаччині не будуть святкувати 1. травня

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ ПОГРОЖУЮТЬ БОЙКОТОМ ЧЕСЬКОГО РАДІЯ.

День 1. травня є в Чехословаччині державним святом праці. На основі постанови політичного комітету ради міністрів цього року не будуть святкувати 1. травня, бо це моглоб довести до небажаних політичних маніфестацій.

Судетсько-німецька партія категорично зажадала, щоб віддати їй технічний і мистецький провід нової радіостації, побудованої у Мельнику під Прагою, бо німці становлять у ЧСР понад 40 проц. радієвих абонентів. Якщо уряд не виповнить цього домагання, німці погрожують бойкотом чеського радія.

Програма уряду Даляді́є.

Як подає париська преса, новий уряд Даладіє намітив собі ось яку програму:

1) у закордонній політиці: неінтервенція в Еспанії та порозуміння з Італією.

2) У скарбовій ділянці: не допустити до інфляції, контролі девіз та нових податків від капіталу; емітувати 12—15 міліярдову позичку на національну оборону.

3) У суспільній політиці: зліквідувати окупаційні страйки та конфлікти у світі праці.

У вівторок в 11. год. уряд збирається на нараду, пополудні перший раз стає перед парляментом.

ФРАНК ІДЕ ВГОРУ.

Повстання уряду Даладіє найшло прихильний відгук на льондонській біржі. Французький франк підскочив зі 102 і пів на 160½ франків за фунт штерлінгів. На париській біржі пішли вгору вартісні папері.

Японські літаки над совітською територією

ЯПОНІЯ ПОГРОЖУЄ БОЛЬШЕВИКАМ РЕПРЕСІЯМИ.

ТАСС подає: 11. ц. м. 11 японських військових літаків перелетіло совітський кордон на південь від Полтавської. Напроти них вилетіли совітські мисливські літаки і прогнали їх. Один японський мисливський літак причалив на совітській території.

Совітський уряд наказав перевести слідство і переслав до Токіо протест.

У звязку з протияпонськими переслідуваннями на північному Сахаліні, Японія звернулася до СССР з погрозою репресіями, якщо ці переслідування не покінчаться.

„Мікайо Шімбун" стверджує, що совітські літаки перелітають кордон і що такий стан годі довше толерувати

Смерть Чанкайшека?

З японських джерел повідомляють, що підчас налету японської ескадри згинув Чанкайшек та кількох інших китайських достойників.

ТОКІО НЕ РАХУЄ НА ПОСЕРЕДНИЦТВО ЛЬОНДОНУ.

У пресі появляються вістки, що японський уряд хоче просити у британського посередництва у далекосхідній війні та що японці готові вислати свої війська в Китаю, бо Чанкайшек погоджується на переговори. Представник японського міністерства закордонних справ рішуче заперечив ці поголоски.

ЯПОНІЯ НЕ ВЕДЕ НІЯКИХ МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

Представник японського міністерства закордонних справ заперечив вістку, немовби Японія вела мирові переговори з незалежним китайським урядом, або з якимнебудь іншим. Вона моглаб переговорювати хіба з японофільськими урядами в Пекіні та в Нанкіні.

ССР ВИСИЛАЄ ДО КИТАЮ 300 ЛІТАКІВ?

Як подають з Гонкону, на совітській території приготовано 300 літаків, поділених на 50 ескадр, щоб їх вислати до Китаю.

—o—

Після оформлення ОЗОН-у.

Львів, 12. квітня 1938.

Польська преса з останньої неділі оголосила склад начальної ради проурядової партії Обозу Зедночення Народовеґо (ОЗОН), яке започаткувала декларація його першого шефа полк. Адама Коца з 21. лютого минулого року, та який творено на основі заяви маршала Смілого Ридза з травня 1936. р., формального наслідника покійного маршала Пілсудського, що його особисто на те становище передбачив.

Від того часу минає близько два роки і треба було аж такого довгого часу, щоб остаточно закінчити процес творення нової польської політичної партії. В декларації марш. Смілого-Ридза з перед двох років зазначено тільки потребу національно-політичного обєднання польських сил коло уряду і для його піддержки у польському громадянстві для переведення великих завдань державного характеру, що їх намітив, чи намітить уряд у своїй практичній програмі. Ні організаційних подробиць, ні зарисів ідеольоґічної і практичної програми згадана декларація в собі не заключала. Її мали виготовити щойно згодом і цю місію дістав полк. Коц. Створення нової суцільної політичної орґанізації — і то проурядової — було подиктоване вимогами тодішньої польської політичної дійсности. Увійшла в життя квітнева конституція з 1935. р. і нові виборчі закони до польських законодатних установ, на основі яких у вересні 1935. р. відбулися вибори, у висліді яких сформовано теперішній сойм і сенат. З кінцем тогож року зліквідували формально Безпартійний Бльок співпраці з урядом, що не був ніколи політичною партією у властивому розумінні цього слова, у свому нутрі обєднував формально не тільки поляків, але і деякі частини національних меншин, вибрані та зеднані „ад гок" адміністраційними чинниками. Був це інструмент уряду, чи до деякої міри і самого марш. Пілсудського, якого особистий авторитет обєднував у ББ ріжних людей з ріжних політичних таборів, або й просто і звичайніських собі конюнктуральників-карієровичів.

Творця квітневої конституції і нових виборчих законів полк. Славека (посли Цар і Подоський були радше його технічними співробітниками) життя усунуло в політичну тінь. В урядовій верхівці зударялися дві суперечні течії: авторитарна, яка хотілаб довести Польщу до тотального устрою, та подекуди демократична, яка хотілаб зберігти залишки демократично-парляментарного устрою. У висліді вийшов своєрідний польський компроміс. В основі задержали авторитарну систему, не усуваючи формально й демократично-парляментарної декорації, а тим самим не ввели послідовно зразків совітського, гітлерівського чи фашистівського устрою. Не використали теж у повноті всіх тих прав, що їх квітнева конституц

дає президентові держави. Навпаки, настав навіть період, що уряд по довгих роках кермує державою у законодатній ділянці без окремих повновластей, полишаючи формально цю ділянку польському парляментові. Зродилась і деяка ілюзія, що парлямент працює самостійно і свобідно виконує право критики діяльности уряду.

Та це була ілюзія. Більшість польського громадянства, якому залишили давніші організаційні форми політичних партій, була в опозиції до уряду. Для уряду вона не була безпосередньо грізна, бо політичні партії позбавлено всякого політичного впливу на хід подій в державі. Витворилася прірва, над якою треба було покласти міст між урядом і громадянством. Цю ролю мав виконати якраз ОЗОН.

Пиняво йшло формування нового польського проурядового табору. Його шеф полк. Коц старався у першу чергу приєднати для нього впливові особи з польського селянського табору. Тому то в його декларації попри дуже загальникові фрази про значіння квітневої конституції, армії, держави, католицької церкви, значіння міст, промислу, ремесла і робітництва та взагалі світа праці та значіння розвою польської культури, подрібну позитивну програму в декларації полк. Коца з 21. лютого мин. року проголошено тільки супроти села, заповідаючи скоре докінчення земельної реформи і допомогу у відтяженні перенаселеного села через створення нових промислових осередків та піднесення духової і матеріяльної культури села. Йшла виразна ставка на польського хлопа з поминенням його політичної верхівки, яка сиділа досі у проводі Польського Сторонництва Людового. І тут прийшло з нею до зудару літом минулого року в часі відомого польського селянського політичного страйку з кривавим його вислідом. Не вдалися назагал і заходи позискати для проурядового табору і робітничий світ, знеможений значно у своєму нутрі розкладовою комуністичною роботою. Зате приєднали частину польської інтеліґенції, що орієнтується здебільша на польську ендецію і вона перша заповнила ряди нового проурядового табору. Це й мало та має донині свій вислів у сучасній політиці уряду, чи пак його орґанів на українській етнографічній території у Польщі, в політиці, яку наглядно відчуваємо сьогодні на кожному кроці та у кожній ділянці не лише збірного, але і приватного життя.

У згаданій декларації полк. Коца присвячено теж невеликий окремий уступ і національним меншинам, не згадуючи поіменно ніодної, та яких справи потрактовано як внутрішню польську справу. Цього уступу не можна й назвати сконкретизованою програмою щодо національних меншин, хоч з проголошених фраз відчувалось, що вона торкається зокрема до нас так, як про жидів є згадка в наступному уступі декларації.

Становище „Діла" до декларації полк. Коца зазначено у редакційній статті п. н.: „Декларація полк. Коца" (ч. 40 з 24. лютого 1937 р.). У тій статті підчеркнено, що українська справа в Польщі не є внутрішньою польською справою, бо її засяг сягає далеко поза польські кордони. Тут у Польщі жде вона на управильнення, якого дійсних спроб досі у Польщі не було. Якщо засади декларації полк. Коца увійдуть в життя, то вріжуться вони глибоко у практику усього державного життя, в систему державного правління, в уклад не тільки внутрішніх політичних сил, але й у ділянку — „бути-небути" установ, орґанізацій, а може навіть — одиниць. Згадану статтю закінчено словами: „Всяка польська консолідація бажана нам і корисна, якщо вона відкриває дорогу для поважного трактування української проблеми і якщо вона перекреслює стереотипну фразу, що її приходиться нам стільки разів слухати „тепер держава і уряд мають стільки інших актуальніших справ, що українські справи мусять підождати". — Єдиноміродатні для нас є і будуть — діла, факти, дійсна національна політика. Все інше — ще впереді нас".

Від часу проголошення декларації і появи згаданої редакційної передовиці „Діла" минає вже чотирнацятий місяць. Полк. Коц не обєднав польського громадянства і зневірений уступив. За діло взявся його наслідник ґен. Скварчинський і шеф його штабу полк. Венда, що нині кермують ОЗОН-ом. У наміченій полк. Коцом орґанізаційній схемі і тактиці не зробили вони ніяких засадничих змін.

В дійсности завершили вони лише персональну орґанізацію у самій верхівці створенням начальної ради ОЗОН-у після попереднього створення відповідних воєвідських і повітових орґанізацій. Будовано все на принципі номінації з гори, бо ґен. Скварчинський має у нутрі майже диктаторську владу, без участи ширшого виборного громадянського чинника. Новостворена начальна рада з 80 членів-номінатів має по суті дорадчий голос, а її персональний склад дає змогу поробити вже нині деякі висновки.

І так у виконанні декларації полк. Коца ОЗОН поставився фронтом до польського села і робить усі зусилля, щоб його здобути поза плечима досі діючих там польських політичних орґанізацій, зокрема ПСЛ. Тут у зародку і можливість дальших зударів на терені польського села з діючими там нині політичними чинниками, що залишились поза ОЗОН-ом. Чи обіцяні для польського села благодати його зєднають, покаже щойно недалека майбутність. Є дані думати, що це приєднання не піде легко. З видніших давніх людовцевих діячів приєднали тільки бувшого посла Блажея Столярського, інші залишились на боці. Зате приєднали чимало перебіжчиків з ендеції з б. послом д-ром Здзіславом Шталем зі Львова у проводі. Велика більшість вісімдесятки не є, як кажуть поляки „штандаровими" особами. Є це або бюрократи на високих становищах, або льокальні суспільні діячі, при чому кидається в очі, що у номінаційну

вісімдесятку поза кількома особами не [illegible] у більших розмірах військового старшинс[illegible] чинника, так домінантного сьогодні у польс[illegible] му житті. Поважне число осіб з хліборобс[illegible] світа, у значній частині поміщиків, теж [illegible] говорить про найближчу практичну орієн[illegible] ОЗОН-у.

До нової верхівки не ввійшли зі Східної [illegible] личини такі відомі зі своїх виступів особ[illegible] посли Відацький, Жиборський, Екерт і Ост[illegible] Зате є там гомінкий пос. Войцеховський, [illegible] лежить до керманичів львівського Секрет[illegible] Порозуміння та його формальний шеф н[illegible] тичному терені Східної Галичини в р[illegible] ОЗОН-у проф. Фішер, людина зрештою бе[illegible] тореклямової та неприємно-заїлої крикл[illegible]

Консолідацію польського громадянс[illegible] наших теренах в дійсности вже переведен[illegible] раз тільки тут, а не деінде. Який підхід [illegible] сконсолідованого табору супроти нас — [illegible] Виконує він у життєвій практиці ендецьку [illegible] граму супроти нас, хоч в останньому часі [illegible] таким провокаційним розмахом, як це бу[illegible] недавно. Чи по цьому шляху піде ще даль[illegible] явиться небавком. Обективні дані та особ[illegible] склад, і більше як однорічна практика ОЗ[illegible] не ворожать, щоб новооформлений табо[illegible] правді взявся поважно рушити українськ[illegible] блему, бож люди стажу посла Войцехов[illegible] нездібні до цього. І українська справа буде [illegible] ще колодою, що її відчує, бо і мусить [illegible] новий польський політичний проурядовий т[illegible]

Д-р Степан Бар[illegible]

Надзвичайний Синод православних єрархів.

Варшава, 8. квітня 1938.

Митрополит Діонизій скликав на 8, 9, 10. 11. квітня ц. р. **надзвичайну сесію свящ. синоду** Православної Церкви у Польщі. До Варшави прибули сьогодні архиєпископи Олексій, Теодозій та Олександер і всі православні єпископи, що кермують самостійними єпархіями.

Темою нарад, крім головної справи президентського декрету, буде м. ін. все актуальна справа Гриньок, білостоцької катедри, [illegible] ської акції у прикордонній смузі і свіжа [illegible] **а саме останні події в кількох повіта[illegible] щини.**

Польський пресовий, зокрема католи[illegible] світ, як також кореспонденти закордон[illegible] си виказують особливе зацікавлення [illegible] синод. сесії.

— Гро[illegible]

„Сталінська весна".

Ще паде часом сніг, ще хмариться холодне небо, але дме вже по ночах неспокійний південно західний вітер...

І як птиця інстинктовно відчуває, що настає час вилітати їй до іншого місця, так і у хлібороба з діда-прадіда являється інстинктовне передчуття, що вже близький час починати поратися біля „земельки"...

І справді стоїть уже зраня над могутніми, двометровими завглибшки, українськими чорноземами туман; нищить рештки снігу, а вдень, у синьому, прозорому небі співають жайворонки й дослівно на очах просихає земля. Земля тягне до себе людину...

Тягне людину взяти грудку цієї землі; помняти її руками і сказати собі, ніби нерішуче: „А щож? Час уже і сіяти!"

І тягнуло так людину століттями, тягне і тепер...

Тягне старезних дідів, що — здається — памятають аж панщину, тягне людей, що на власні очі бачили „Україну", тягне молодих комсомольців. Тягне на лісовій Житомирщині, з її ланами під картоплю і тягне на засіяній вежами вугільних шахт Донеччині з її городами та нивами, на мальовничому Поділлі з його узгірями...

Тягне на буряковій Київщині з димарями цукроварень і на безмежних рівних степах Одещини, що їх обмивають сині води козацького моря...

І на байраках та балках Харківщини з її синіми хатинами, і на широкополих, придніпрянських ланах Миколаївщини, і на пшеничних степах серця України-Полтавщини, і на Дніпропетрівщині з її рівними, як стіл бавовняними нивами, і на садовій Винниччині, чи не з кращими від тих на Київщині, буряковими плянтаціями.

Боже мій, пишеш ці назви, ніби назви провінцій якоїсь Нової Зеляндії: такі вони далекі, такі неприступні, а цеж своє, найрідніше, найдорожче...

Забути їх нема сили.

То-ж рідні села, то рідні люди!!

Тягне до землі українську людину[illegible] завжди чомусь то було, що ця земля [illegible] своя. Так і тепер... Тягне людину до земл[illegible] не до людини вона належить і поратис[illegible] біля неї можна почати тільки тоді, [illegible] наказ з райземвідділу.

Почалася „на нашій, не своїй земл[illegible]" [illegible] перша „сталінська" весна „сталінської" [illegible] пятилітки...

Торік було трудно з хліборобств[illegible] країні. Торік — цеж всім відомо — [illegible] них органів попролазили „вороги народу" [illegible] рили „шкідництво" у сільському господ[illegible] шкодили колгоспам, брутально [illegible] с. г. артілі, видавали недобрий, нібито [illegible] насінний засівний матеріял, спізнювали[illegible] сівною кампанією, виводили з ладу тр[illegible] сільськогосподарські машини, ставили у [illegible] місцевих земельних органів машино-тракт[illegible] стацій людей неознайомлених з роботою, [illegible] непридатних...

Ну, а цього року вже буде щось [illegible] ше, цеж перша „сталінська весна [illegible] лінської пятилітки"!!.

Просихає земля... Але все нема [illegible] рядків з райземвідділів. Райземвідділ[illegible] до райпарткомів, до окрземвідділів; до [illegible] тракторних стацій...

Алеж всюди „повикорчовували" [illegible] народу, всюди посадили на посади [illegible] молодих „висуванців" з низів.

І ось ці „висуванці" мусять почина[illegible]

Отже одні з них відповідають [illegible] нічні дзвінки: „Не чіпайте мене, я [illegible] я застав тут розбите корито і ще [illegible] його". Інші, сміливіші, дзвонять до центр[illegible] них усе готове: колгоспники на [illegible] насінного матеріялу дістали чистосортн[illegible] тори відремонтували на 100 прц, на [illegible] навезли до тракторів опалу.

А земля вже занадто просохла.

І дзвонять нарешті з центру: „[illegible] виїздіть у поле"...

Райземвідділ повідомляє про це сільради, машиново-тракторні станції, повідомляє, не поспішаючи, бо знає, що з центру будуть поправки, доповнення і зміни до засівного пляну, про що доведеться знову повідомляти місця.

Директор Сталінської, нпр. машино-тракторної станції, Генічоського району, повідомляв, що всі 80 тракторів відремонтували, а при перевірці виявилось, що 45 з них ще в ремонті, а з 35-ти, що загули таки в поле залізними хрущами, пускаючи синій димок та тягнучи за собою широкі, незграбні сівалки, тогож таки вечора довелось 11 знову відставити до ремонту, а 24 другого дня вже не працювали, бо в районі переплутали пляни, і не привезли опалу на станцію.

Довелося сіяти руками.

— Хіба це сортове насіння — кажуть колгоспники — цеж значно гірше від нашого насіння!..

Та добре, що й так, а то сусідній колгосп „імени маршала Ворошилова" дістав приділ сортового насіння, поїхало декілька возів по нього, а там:

— Так, — кажуть на складі — приділ справді є, але на складі у нас насіння немає та й невідомо, коли буде...

А в колгоспі „Победа (не „перемога", але „победа") соціалізма" дістали не повну кількість насіння.. „Ну, щож його робити, дамо зменшену норму на га!"...

Та і з добривом зле, нема нібн в районі, а коли надійде, невідомо.

— „Сіймо, товариші, і без добрива!"...

А ось колгосп „Вільна Праця", Вапнярського району,.. довгенько довелося чекати на розпорядок починати сіяти буряки. Нарешті почалася сівба, але якась дивна: в одному місці сіють, в іншому ні. Щож виявилось? Як у кожному колгоспі, так і в цьому знайшлися тисячниці-стахановки, тобто такі, що обіцяли зібрати 1000 сотнарів буряків з га, отже управа колгоспу, сільради, району навіть, усю свою увагу скупчили на ділянках тисячниць, сюди і добриво, і машини, і людей, ну, а на інших ділянках... там можна і зачекати, навіть краще буде, як по них буде поганенький урожай, і ці всі сотниці, тощо, пішли покищо працювати у себе на своїх городах, на присадибних ділянках.

Та не можна сказати, що всюди була така бездіяльність! Наприклад, Чигиринський райпартком дістав повідомлення, що до району прийде представник Київського обпарткому. Поночі як тридцять комуністів загули вантажними машинами по колгоспах, поночі колгоспники, що пізно вечором повернулись додому з незакінченої ще сівби, почали нову роботу — „прасувати" шляхи.. Ледви скінчили...

День випав чудовий... якраз для сівби, але не до сівби тут було: зранку поставали колгоспники здовж шляху, з прапорами, з дитячою шкільною орхестрою, довгенько і постояти довелось, але коли надвечір загув здалека самохід київського партійця, орхестра заграла „Інтернаціонал", з тисячу голосів закричало: „ура", а секретар райпарткому, голова райвиконокому, директор МТС зустріли киянина з рапортами про виконання на 100% засівної кампанії на „першій сталінській весні третьої сталінської пятилітки"...

І хоч 90% колгоспів давно вже склали свої річні звіти, в районі і досі не квапляться дати розпорядок, щоб колгоспникам видали належність за трудодні...

Щож це все значить? Адже „головного шкідника" у сільсько-господарській справі, московського Чернова посадили за ґрати ще в серпні, як метеори змінялися українські „шкідники" наркоми земельних справ і Паперний, і Демченко, і Сідерський; отже „викорчували" всіх „шкідників", „викорчували" ще з осени, значить тепер мусить бути усе добре...

Але, як бачимо, воно цілком не добре...

Чи значить це все, що по суті сільське господарство в УССР розвалюється без шкідників, що цей розвал стає хронічним станом? Чи може значить це, що шкідників забагато, що їх „викорчували" не всіх, що багато з них законспірувалося і вживає заходів, висадити СССР з середини?! Чи значить це може ще, що змінивши ввесь совітський і партійний апарат на совітській Україні, Москва посадила там цілком нових у кожній справі людей, цілком необізнаних, недосвідчених, які мусять доходити до всього власним розумом, бо і вчитися нема у кого — всіх попередників „викорчували", — і що у всіх цих нових людей, хай навіть частинно і совітських патріотів, зранку до вечора вмовляють, що є внутрішній, такий небезпечний ворог, шкідник, якого треба за всяку ціну викрити?!

Але крім цього цим новим людям твердять увесь час, що справжній большевик тільки той, хто вміє розріжнити ворога від друга, бо ворога, хочби він прикидався другом, мусиш викрити з усіма наслідками, а друга, хочби він і не був подібний до друга, не смієш чіпати!!

Отже чи не є на першому пляні саме оце викриття, а праця, праця може і зачекати?!

Одне можна сказати: покищо большевики мають доброго спільника, яким є оці могутні, на два метри завглибшки, українські чорноземлі, що майже без жадної допомоги родять, але як цей спільник підведе, то що тоді буде?!

І взагалі щось не на добре і то дуже не на добре заноситься на „першій сталінській весні першої сталінської пятилітки". **Гл. Л.**

Відложена конференція.

Іранське міністерство закордонних справ стверджує в комунікаті: Конференцію міністрів закордонних справ держав, які підписали пакт у Саадабаді, що мала зібратись у Кабулі, відложено до весни 1939. р. У вересні ц. р. ці міністри стрінуться в Женеві.

Французькі робітники не хотять страйків.

Як повідомляє дирекція фабрики Рено, в понеділок вечором перевела вона між своїми робітниками голосування на тему страйку. Лише 874-ох робітників висловилося за страйком, 2.922 — проти. З огляду на те у вівторок в 8. год. рано почалась нормальна праця.

Підчас окупаційного страйку у фабриці було лиш 10 проц. робітників.

Д-р ІВАН КОПАЧ. 2

Наша релігійна музика.

(З нагоди духовного концерту „Львівського Бояна“ 9. IV. 1938.)

По гімназії я відтак неодно бачив і неодно чув у широкім Божім світі. Я бачив м. і. також богослуження ріжних народів та віроісповідань і між християнськими побіч римо-католицьких і православних також ріжні протестантські та англиканські. Але ще й до нині маю ту тверду і непохитну гадку, що такі наші всенародні церковні відправи, які я бачив і цілим серцем переживав перед 50 роками під проводом пароха села Лішні коло Дрогобича, незабутного о. Івана Скобельського, є мабуть найвлучнішим релігійним культом із усіх, які досі знає людство. І якеж-то щастя для нас, що ту, на мою думку, таку дуже досконалу форму релігійного культу перенив і засвоїв собі, ба, навіть серед найтяжчих переходів свого історичного життя не тільки вірно переховав, але ще й розвинув та дуже визначно збогатив саме наш український нарід! Ба, він поніс і передав ту велику свою культуру ще й до Москви і звідти відтак ще й дальше на велику Сибір „неісходиму" ген-ген аж до Тихого Океану та навіть в нову Америку через своїх земляків еміґрантів. А тепер от, як зачуваємо, цікавляться тим нашим східним культурним добром щораз більше навіть у цілій Західній Европі, особливож в Англії та Німеччині, і то зовсім не зважаючи на завзятих апостолів безбожництва там за Збручем, ані також на не менше завзятих апостолів нібн єдиноспасительного, мовляв, західництва тут по сей бік тої в дійсности зовсім невеличкої, але тепер випадково під політичним оглядом такої дуже важної річки.

В Німеччині — як писав отсе недавно із Берліна до „Нового Часу" кореспондент З. Тиміків (ч. 73 з 5. IV. 1938) — німецькі студенти теольоґії асистують іноді гр.-кат. священикові, о. пралатові д-рові Вергунові, при нашій Службі Божій та співають хорально наші літургічні пісні, ба, навіть приступають при тім також до св. Причастія в нашім обряді, хоч рівночасно, на жаль, на споконвіку для того обряду рідній своїй землі у Перемишлі гр.-кат. капеляни о. Ваврик замість епітрахиля і фелона вбирає на себе комжу і стулу, а православний благочинний протоєрей (декан) о. Билинський за соборчику свого духовенства в Камені Коширськім на Поліссю заряджує, щоби в православних церквах проповідати і вчити релігії тільки до польськи („Діло" з 7. IV. 1938, ч. 76). А як далеко сягає тепер у Західній Европі не тільки цікавість, але і щирий пієтизм для нашого східного обряду, і то навіть у кругах високої науки й високого мистецтва, то видько найліпше хочби з таких наукових публікацій, як ось недавна книжка професора віденського університету д-ра Еґона Веллеса: „Egon Wellesz: Die Hymnen des Sticherarium für September. Union académique internationale. Monumenta Musicae Byzantinae. Volumen I. Kopenhagen 1936, 8°, XLVIII+157" або праця анґлійського ученого Neale п. з. „Hymns of the Eastern Church with Music" (= Гимни Східної Церкви разом з музикою). Як другий том згаданих „Памятників византійської музики" заповіла вже редакція репродукцію (т. зн. факсіміле) старовинного Ірмолоґіону[1]) із св. Атонської Гори, а на ще дальший випуск призначила „Гимни" (т. зн. Минею) на листопад". Професор анґлійського університету в Кардифі (Cardiff) д-р Тілліярд (Tillyard) пише про згадану вище книжку Веллеса: „Маємо перед собою працю, якої жаден поважний дослідник церковних гимнів і церковної музики не може поминути" (пор. орґан німецьких Академій Наук „Deutsche Literaturzeitung" 1937, зошит 36).

І справді є що на тім полі у нас збирати й досліджувати! Д-р Кудрик згадує покищо тільки зовсім коротко і сумарично: „Першими духовними піснетворцями византійського Сходу (розуміється: поза старозавітними жидівськими текстами — д-р І. К.) є: св. Василій Великий (Кесарія), св. Єфрем Сирійський, перший творець строфічних гимнів і дійсний автор пісні „Тебе Бога хвалимъ" (приписуваної на Заході св. Амврозієві медіолянському), дальше св. Атанасій Александрійський і найбільше може для обряду заслужений св. Іван Золотоустий (Царгород). Усі чотири жили в IV. ст." По них д-р Кудрик згадує ще: з VI. в. Романа Солодкопівця (творця кондаків), з VII. в. Андрея Критського (творця канону), з VIII. в. Косму Єрусалимського та св. Івана Дамаскина, впорядчика нашого Октоїха (Осмогласника) і вкінці з IX. в. гимноґрафів Теодора Студита та Івана Маврона (стор. 6—7). Те все прийшло — безпосередно або посередно через Болгарію — із Византії до нас до Києва при кінці X. в. за Володимира Великого. А за Володимирового сина, Ярослава Мудрого, що збудував нам славну київську катедру св. Софії, в половині XI. віку вже „починає творитися питомо-українська церковна музика, відмінна рівно від грецької, як і болгарської. Повстає перше своє огнище церковного співу і взагалі релігійної культури — Києво-Печерська Лавра. Київський

[1]) „Heirmologion" від грецького слова „heirmós", що значить „злука, ряд", отже при співі ряд тонів, тобто пісня, мельодія.

З польської преси.

Дві програми в українській справі.

Недавно зреферували ми коротко відчит проф. Ст. Грабського про українську справу, що його він виголосив у Катовицях. Два дні пізніше говорив на цю саму тему Олександер Бохенський у Кракові. Про оба ці відчити пише М. П. у виленському „Слові“ (з 10-го квітня ц. р.) п. н. **„Грабський і Бохенський“**. Похвалюючи господарську програму Грабського, яку він пропагує тепер у брошурах та відчитах, автор згаданої статті пише:

„На жаль, стихійний темперамент Грабського спонукує його займатися також і українською справою. На жаль — пишемо. Бо його виступи у цій справі викликують у громадянстві тільки заколот, дезорієнтують опінію, що й так у своїй величезній більшости не розуміє **суті української проблеми.**“

Грабський — каже автор — у таборі польських націоналістів старшого покоління репрезентує найкрайніший протиукраїнський напрямок і тому українці називають його гакапистом.

„Кілька літ біля його підміської віллі стояла поліційна стійка — бо боялися атентату українців на нього, як міністра освіти, що після війни замкнув 9/10 українських шкіл. Поліціянт непотрібно беріг Грабського. Для українських саботажистів небезпечний буде Голуфко. Польський міністр, що ліквідує українські школи, Союзи, Просвіти і тимсамим доводить українське громадянство до **крайньої депресії**, не є небезпечний для Коновальця. Навпаки, своєю діяльністю **відбирає** прихильників угодовому УНДО і **приєднює їх екстремістам. Лле воду на їх млин.**“

Але — каже автор — за останніх пять літ зайшла у поглядах Грабського на українську справу зміна на краще. По-перше: він не каже вже сьогодні, що „нема українців, тільки русини“; по-друге: признає, що українці — це нарід, та що їх не можна засимілювати і спольонізувати й таким шляхом „полагодити“ українську справу у Польщі; вкінці: осуджує пацифікацію з 1930-го року, що так дуже затяжіла на відношенні українських селян до Польщі. Але

„на жаль, Грабський є одночасно за тим, щоб унеможливлювати господарський і культурний розвиток українців та кольонізувати Східну Галичину польськими кольоністами. Грабський хвалився у свому відчиті: **„Я як міністер замкнув 1500 українських шкіл і не мав ані одного випадку саботажу за мого урядування.“** Омана ілюзія! Саботажів та атентатів не організують з дня на день. Щоб повстали масові акти терору, треба **довгого часу**, в якому прибуває, **наростає ненависть** серед меншини. І так реакція на те, що Грабський покасував школи, прийшла щойно кілька літ пізніше.“

Яка-ж програма **Олександра Бохенського** в українській справі? — питається автор статті, і на підставі його краківського відчиту, як і взагалі на підставі його дотеперішніх виявлених поглядів, відповідає:

„Бохенський є теж противником метод пацифікації з р. 1930. З цією ріжницею, що Грабський виступає проти неї в Катовицях, на другому кінці Польщі і щойно в році Божому 1938, а Бохенський осудив пацифікацію **того самого року**, коли вона відбувалася, і в **тому самому Львові**, маючи проти себе цілу демагогію наших псевдопатріотів. Грабський тоді не прийшов йому **з допомогою.**

„Далі Бохенський каже: „Східна Галичина належала, належить і належатиме до польської держави. Але українцям, які складають половину людности цієї країни та є її співгосподарями, мусимо запевнити **повну свободу** культурного (шкільництво) і господарського розвитку. Бо мусимо створити українцям умовини **стерпного життя** у Польщі — у противному випадку вони, позбавлені всякої надії, підуть за гаслами екстремістів.“

Далі автор наводить погляд Бохенського у справі кольонізації Східної Галичини польським елементом. Цей погляд — такий самий, як і Лося, якого статтю з „Бюлетину Польсько-Українського“ ми теж недавно реферували — зводиться до того, що не виплатиться шкірка за виправку, бо якби навіть скольонізувати всю землю у Східній Галичині, яку можна ще занятти для кольонізації, то це збільшило число поляків у цій країні не більше як на 1 чи 2 відсотки, а це **на** уклад сил поляків та українців у Галичині **не вплине.**

Вкінці автор статті так характеризує обі програми в **українській справі:**

„Українська програма Грабського — це демагогія, це потрясання брата шляхтича шабелькою на соймику, отже це програма **популярна. Українська програма** Бохенського — це програма реальна, отже нелегка, важка і передусім **непопулярна.** На жаль, у нашій історії не завжди думки статистів брала верх над соймиковою фанфаронадою.“

Ясно, що коли автор говорить про „популярність“ чи „непопулярність“ цих програм, то він має на увазі польське громадянство. Українське відношення до них відоме, його ми не раз і не двічі зясовували **на сторінках** нашого щоденника.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

напів стає для України тим, чим для латинського Заходу Григоріянський напів“ (стор. 9).

Справді аж дивно стає, що те все, таке велике культурне добро, так скоро принялося, так широко розійшлося і так мішно осіло та утвердилося на всіх, таких дуже величезних просторах землі, заселених нашим народом — м. і. також на тяжко доступних поліських болотах і в глухих карпатських закутинах — і то навіть без друкованого слова, а тільки в живій устній традиції з батька на сина або хіба в найліпшім разі у скупеньких рукописних збірниках по наших церквах і монастирях. Бо памятаймо собі добре — і се дуже влучно пригадує нам д-р Кудрик: що перший друкований Ірмологіон вийшов щойно в 1700. р. у Львові п. з. „Ирмологи́й си есть Осмогласникъ, отъ старыхъ рукописныхъ екземплярей исправленный...“ Д-р Кудрик додає: „Це перша того роду друкована книга на всій Україні... Редактором того Ірмологіону був Йосиф Городецький, про якого нічого ближче не знаємо... Навіть у Московщину сягнув цей Ірмологіон, ставши там підвалиною усіх дальших реформ дяківсько-церковного співу“ (стор. 27—28). А знову-ж „Богогласникъ“ — інший своїм змістом, але анальоґічний до „Ірмолоґіону“ щодо свого призначення, збірник новіших українських релігійних пісень т. зв. „кантів“ чи „псальмів“, що повставали почавши від XVII. в., вже на ґрунті Києво-Могилянської Колеґії та в інших українських школах, особливож т. зв. ставропигійських — появився друком аж у р. 1790. у Почаєві. Та і його скоренько засвоїла собі Москва, викидаючи тільки з нього „уніятські пісні“ й додаючи на їх місце — по словам д-ра Кудрика — „нові пісні, часто підозрілі (? — д-р І. К.), незручні контрафактури під смак цареславія“ (стор. 96).

(Продовження буде).

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 73. Четвер, 12. квітня (3) березня 1888.

СТРАХ ПЕРЕД СЕПАРАТИЗМОМ.

Галицький сойм ухвалив шкільний закон, який відібрав громадам право презентувати учителів, передаючи його окружним шкільним радам. Українці протестували проти цього закону і в окремій петиції до міністерства „Народня Рада“ просила, щоб міністерство не давало цього закону цісареві до затвердження. В цьому числі „Діло“ наводить голос польського посла до сойму з табору станьчиків І. Попеля, який у краківському „Пшеґльонді Повшехнім“ написав, що при ухвалюванні цього закону „переважив страх чисто політичної природи, страх перед сепаратизмом руської інтеліґенції і йшло про те, щоб зломати її вплив на іменування учителів“. Сам Попель голосував проти закону.

У звязку з цим „Діло“ писало: „Зредукувати до зера вплив руських громад на іменування учителів, звязати громадам руки і покласти їх на жертвенник польонізації — це було головним наміром польської більшости, такої нераз солодкої на словах і страшної на ділі“...

ПОЗНАКА МИРА.

„З Варшави пишуть до „Нос Фрає Прессе“, що всі цивільні лікарі у Царстві Польському, яких російський уряд був заанґажував до військової служби на випадок війни, дістали тепер повідомлення з військової команди варшавської воєнної округи, що уряд не рефлєктує вже на їх службу і звільняє їх від цього обовязку. Цей факт уважають там за знак... познаку мира.

„ПРОПІНАЦІЯ“ В ТЕАТРІ.

„До аґітації проти горівчаного закону втягнули поляки вже й театр. Два письменники, Абаганович і Пшибильський, написали комедію п. н. „Пропінація“ і загадали виставити її на львівській сцені. Але намісництво не дозволило її виставити і автори вислали телєґрафічно відклик до міністерства“.

ВОЗДУШНА ПЛАВБА.

„У Відні відкрили в останніх днях виставу воздушної плавби. На виставі знаходяться всі дотеперішні моделі бальонів і приладів, яких уживають при воздушній плавбі. Виставою дуже зацікавилися військові кола, бо, як відомо, австрійське військо єдине в Европі, в якому не завели ще бальонів до військової служби підчас війни“.

По широкому світі

Німеччина будує на острові Сильт ... Данії морську базу.

Польща веде переговори з Німеччиною в справі поширення польсько-німецьких господарських договорів на Австрію.

В Індії дійшло до сутичок між гіндусами і мусулманами: 2 особи убиті, 16 ранених.

Польський міністр шляхів Ульріх приїде з офіційною візитою до Білгороду.

МІНІСТР ГОР БУДЕ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З МУСОЛІНІЄМ?

Британський міністр війни Гор ... інспекцію Мальти. Не зважаючи на офіційні ... перечення, британська преса висловлює ... щення, що при цій нагоді він неофіційно ... велику суботу до Італії та переведе розмови ... Мусолінієм.

ЧАНКАЙШЕК ЖИВЕ.

В останній хвилині наспіла вістка ... Ганков урядово заперечують поголоски ... смерть марш. Чанкайшека і міністра ... Перший з них перебуває в Ганков, другий ... Гонконі.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

В десятиліття „Життя і Права".

Я певний, що нераз ще прийдеться з признанням пригадати собі цю сизифову працю, що в історії наукових змагань українського народу не має багато прикладів собі рівних — **проф. д-р Станислав Дністрянський.**

Так схарактеризував відомий наш учений і проф. цивільного права д-р Стан. Дністрянський у своїх споминах*) перші трівкі основи майбутн. розвитку українськоі наукової правничої творчости, що їх поклав невтомний **президент д-р Кость Левицький**, заснувавши в 1899 р. зі своїми давніми товаришами: д-ром Антоном Горбачевським і д-ром Евгеном Олесницьким „Часопись Правничу". Під редакцією д-ра К. Левицького вийшло десять томів цього часопису. Як перший піонір наукової та практичної праці на полі права през. д-р К. Левицький залишив доказ невтомної енергії з часів, коли українська наука права була щойно в пеленках. До цієї вірної характеристики піонірської праці през. д-ра К. Левицького, що її подав проф. Ст. Дністрянський, слід хіба докинути, що наймолодше покоління українських правників щойно тепер у важкому лихолітті української адвокатури вміє вповні оцінити зусилля сеніора нашої палестри розбудувати якнайшвидше станову організацію українських правників „Союз Українських Адвокатів" та єдиний наш правничий журнал „Життя і Право". Не будь цієї станової організації — українські правники не малиб навіть голосу там, де щодня поладнують безліч пекучих і важливих їх станових справ, себто в Адвокатських Палатах і Начальній Адвокатській Раді у Варшаві. Якби не було єдиного правничого журналу „Життя і Право" не булоб напевно цього великого зацікавлення нашим видавництвом чужинців-правників і то не лише в Польщі (нпр. „Глос Сондовніцтва"), але й закордоном. З кореспонденції, що її дістає редакція „Життя і Право" виходить, що правничий світ Німеччини, Англії і т. д. цікавлять головно оригінальні думки українських авторів в їхніх працях поміщених у цьому правничому органі. На жаль, ми самі недоцінюємо ні значіння ні репрезентативної ролі цього українського правничого органу, що добре прислужився українській науці і нації, обєднавши довкола себе українських правників, які працюють науково за кордоном чи борються—як і ми в Польщі—за основні права українського народу, до свобідного розвитку на Закарпатті і в Румунії.

До співпраці в журналі вдалося теж притягнути вже українських молодих правників зі Злучених Держав. Займаючи становище майже до всіх заплутаних справ, що ворушать уми передових правників чужинців, зокрема українських, — „Життя і Право" придбало за перше своє десятиліття велитенський моральний капітал, що його не смієно загропастити. Тим то наш національний інтерес наказує нам розбудувати цей єдиний правничий орган у ширину і глибину — як цього домагались між іншим на останніх Загальних Зборах СУА адвокати з Тернополя, пропонуючи перемінити тримісячник „Життя і Право" на місячник. Тому кожний український правник повинен доложити всіх зусиль, щоби в найкоротшому часі „Життя і Право" появлялося вже щомісяця і до того у збільшеному обемі. Фінансова сторінка розбудови журналу хоч дійсно дуже важна при збільшенні обему „Життя і Права" — не повинна бути найважнішою перешкодою, якщо візьметься під увагу, що подібні польські видавництва та інших націй втримуються, крім передплат, ще постійними допомогами ріжних фінансово-господарських установ, зацікавлених у розробленні ріжних пекучих правних проблем. Найважнішою справою є поставлення органу на такому науковому рівні, щоб ми не соромилися за свій правничий орган та подбати одночасно, щоб він був дорадником у щоденному практичному житті українських правників. Чи є такі можливости в нас, чи є автори? Є! Вистане переглянути спис авторів за останнє десятиліття „Життя і Права", зокрема останнє ювилейне число*). Одначе хто уважливо обміркує необхідність створення боєвої трибуни за основні права української нації—цей з цих мотивів змагатиме з усіх сил до того, щоб „Життя і Право" якнайшвидше стало появлятися що місяця. Ось так перемінa журналу „Життя і Право" з чверть річника на місячник є необхідна зі суттєвих інтересів боротьби української нації за її основні права розвитку саме тепер у часи найважчого її лихоліття. Така перемина журналу „Життя і Право" булаб найкращою сплатою довгу вдячности нашому невтомному президентові СУА і начальному редакторові „Життя і Права".

Вкінці наймолодше покоління українських правників повинно в першу чергу зацікавитися долею цього правничого органу та надсилати до нього свої праці, щоби вложити і свою пайку в розбудову української науки права.

М-р М. Х.

*) Гл. „Життя і Право" ч. 1. з 1928 р. стаття п. н.: Наші правнич. часописи".

*) **Життя і Право**, вістник теорії і практики. Львів, березень 1938. Р. XI. Ч. 1 (44). Видають Т-ва: „Союз Українських Адвокатів" і Т-во Українсько-Руських Правників у Львові. Редагує Колегія: Д-р Кость Левицький, Антін Рож і д-р Олександер Надрага. Зміст: Д-р Р. Домбчевський: Перше десятьліття. — Д-р Р. Перфецький: Новелізація права про устрій адвокатури. —М-р Ю. Фединський: Нові тенденції у спадковому праві. — XV. Звичайні Загальні Збори СУА. — М. Д.: Конгрес Українських Аплікантів. — Д-р Кость Паньківський: Справа посмертного фонду. — М. Воробець: Орзечення Найвищого Суду та Н. А. Т. — К. Л.: Нове право про устрій адвокатури вже ухвалене. — Ала: Жінки й суди присяглих. — Посмертні згадки.

Збірні договори рільних робітників.

II*).

ВИНАГОРОДА РОБІТНИКІВ НИЖЧЕ 24-ОХ РОКІВ.

Всі ординарії від 18. до 20. року життя дістають ординарію з такими змінами: 96 зол. річно, 1 сотнар менше збіжжа, поля під бараболі 15 а, 4 м. опалу, 1 літру молока денно в зимі, півтора л. в літі, пашу для одної корови в зимі, або пасовисько для цієї корови в літі.

Нежонаті робітники від 21. до 24. р. життя дістають 120 зол. річно і пів сотнара збіжжа більше ніж ординарії від 18 до 21 р. життя. Зате всі жонаті і нежонаті робітники, які мають на утриманні родину, дістають 120 зол. річно та нагороду в натурі як ординарії, подану в першій частині цієї статті.

Гуменні, карбові і полеві дістають винагороду як ординарії з такими змінами: платня готівкою гуменних і карбових 174 зол., полевих 144 зол. Гуменні і карбові дістають 1 сот. пшениці та 1 л. молока. Працедавці не можуть при кінці календарного року звільняти з приводу старечої нездібности до праці тих робітників, які працювали без перерви в користь працедавця повних 35 років або найменше 25 років, але в останньому випадку лише тоді, якщо скінчили 55 років життя. Можуть лише на випадок старечої нездатности до праці вислати їх на емеритуру з тим, що емеритура запевнить їм 50 прц. нормальної винагороди. За роки служби числиться роки від 21. року життя. На випадок смерти робітника його жінка і діти мешкають ще пів року і дістають винагороду за один квартал.

ДІВЧАТА.

Стаєнні дівчата, що обходять худобу та доять дістають 96 зол. річно, 9 сотнарів збіжжа ординарії, з чого 2 сотн. пшениці і мелення збіжжа; 2 л. незбираного молока денно і 15 а землі під бараболю. Якщо мешкають у двірських помешканнях дістають відповідну кількість опалу.

РЕМІСНИКИ.

Ремісники (ковалі й стельмахи), які не мають кваліфікацій, лише тримісячну самостійну працю та ремісники, які не мають практики, дістають 1 сотнар пшениці й один сотнар жита більше ніж форналі і 132 зол. річно. Зрештою винагорода така сама як форналів. Ремісники визволені на челядників із свідоцтвом з найменше 5-річною фаховою працею по визволенні дістають ту саму винагороду, що форналі з такими змінами: 216 зол. готівкою річно, 1 сотн. пшениці та 1 сотн. жита більше ординарії. Мають право теж тримати дві корови. Якщо тримає одну корову — дістає замість другої корови 1 л. молока денно. На випадок заборони тримати взагалі корови ремісник дістає по 3 л. денно в 6-ох зимових місяцях і по 5 л. денно в 6-ох літніх місяцях.

Ремісники, які мають дипльом визволення на челядників і свідоцтво щонайменше 15-літн. фахової праці по визволенні, дістають 288 зол. річно і 1 сотн. пшениці та 2 сотн. жита ординарії більше ніж форналі. За всякі неоправдані спізнення ремісника до праці працедавець може відтягнути ремісникові 60 сот. за кожну годину.

ДОЯРКИ.

Жінки й дівчата, які мають обовязок доїти корови та мити молочарське начиння, не обовязані доїти більше ніж 10 корів. Вони дістають по 1.20 зол. місячно за доєння корови, безплатно фартух до праці або 4 зол. річно на закупно фартуха.

ПОСТІЙНІ ДЕННІ РОБІТНИКИ.

За постійних денних робітників уважається тих робітників, які заключують з працедавцем індивідуальний договір, погоджуючись постійно працювати на умовинах, означених збірним договором з тим, що число днів праці не менше ніж 200 річно при одночаснім означенні числа днів праці й у літі та в зимі. **Відповідно до винагороди ділиться постійних денних рільних робітників на три категорії, а саме:**

1) Жінки понад 16 років і мужчини від 17 до 20 років;

2) мужчини від 21. до 24 р. життя;

3) мужчини понад 24. р. життя.

Одночасно простір трьох воєвідств львівського, станиславівського і тернопільського поділено на два райони:

I. Повіти: Бібрка, Борщів, Броди, Бережани, Бучач, Чортків, Дрогобич, Городок, Городенка, Камінка Струмилова Коломия, Копичинці, Львів, Мостиська, Підгайці, Перемишль, Перемишляни, Радехів, Рава Руська, Рогатин, Рудки, Самбір, Скалат, Снятин, Сокаль, Станиславів, Стрий, Тернопіль, Товмач, Теребовля, Залїщики, Збараж, Зборів, Золочів, Жовква й Жидачів.

II. Повіти: простір б. богородчанського повіту, Добромиль, Долина, Яворів, Калуш, Косів, Лісько, Любачів, Надвірна, простір б. печеніжинського та старосамбірського повіту, Сколе і Турка.

ВИНАГОРОДА.

Найменшу загальну винагороду за день праці для постійних денних робітників подає оця табеля:

	Час праці	Район	Категорії робітників		
			I	II	III
I	Квітень Травень Червень	1	1.— зол.	1·20 зол.	1·20 зол.
		2	0·90	1·—	1·10
II	Липень Серпень Вересень Жовтень	1	1·30	1·40	1·60
		2	1·20	1·30	1·50
III	Листопад Грудень Січень Лютий Березень	1	0·90	1·—	1·10
		2	0·80	0·90	1·—

Заробітки постійних денних робітників працедавець буде виплачувати щотижня здолини з тим, що підчас перших 60 робочих днів працедавець має право затримати 1/3 заробітку як кавцію, що її виплачує при кінці розвязання договору, а не пізніше ніж з кінцем березня 1939 року.

*) Гл. „Діло" ч. 75

Сторінка без політики.

Дивоглядне завіщання чудака-міліонера.

Чимало ми вже писали про ріжних багачів, які не знають, що почати з надміром своїх грошей і придумують ріжні дивоглядні заклади, щоб ці гроші видавати, або зладжують такі завіщання, що спадкоємцям стає від них волосся дубом. Найважнішою провідною думкою таких дивоглядних завіщань є те, щоб люди якнайбільше після смерти багача про нього говорили. Здебільша такі завіщання осягають свою мету.

Недавно ми писали, що в Канаді закінчився „Маратон матерей“ — перегони, в яких брало багато жінок. Кожна з них хотіла мати якнайбільше дітей.

Яка причина цього бажання? Чи може вроджений жінці інстинкт материнства?

Ні! Причиною цього бажання була охота дістати нагороду, що її записав один дивак-міліонер.

Пригадаймо коротко цю історію.

Саме десять літ тому помер в Торонто міліонер Чарль Мілер, великий дивак і циник. Його завіщання, крім журби й злости найближчої родини, викликали в Канаді велику сензацію, та в багатьох американців щирий сміх.

В першій точці свого завіщання добродій Мілер жертвував одному костелові в Торонто поважну суму, на богослуження за одного ще живого і здорового громадянина міста. В поясненні Мілер додає, що „цей опришок буде на кожнім кроці і тепер і по смерти потребувати Божої помочі“. Мав Мілер одного приятеля, що зі всього найбільше ненавидів кінських перегонів. І ось Мілер подарував йому кілька акцій — перегонового клюбу. Двом прокураторам, що були відомі, як запеклі вороги алькоголю, подарував кілька акцій... бровару. І т. д. і т. д. точка за точкою, одно дивацтво за другим.

Одначе вершком цих дивацтв Мілера була остання точка завіщання, в якій спадкодавець призначив 80.000 фунтів для цієї матері Канади, яка за десять літ від його смерти матиме найбільше дітей.

А треба тямити, що це був рік 1928, коли то в міщанських сферах не тільки Торонта, але цілого майже культурного світу панувала всевладна мода на одну дитину а найбільше двоє дітей. Всі признавали, що завіщання міліонера дивоглядне і безглузде, одначе не було іншої ради: треба було вволити волю небіжчика.

Як випав „маратон“ ми вже писали. Пригадаємо, що стануло до нього 7 змагунок, з яких одна могла почванитися 16 дітьми уродженими за 10 літ. Та вона відпала з причини неформальности деяких дітей, а саме вони мали невідомого батька.

Справді безглуздя людей не має меж.

Ворог злочинців - дактильоскопія.

Недавно американська преса писала, що в місті Дейтон, у стейті Огайо, викрили злочини бандита Вальтера Гайнеса, засудили його на кару смерти за вбивство кількох осіб і що той бандит згинув на електричнім кріслі. Бандит Гайнес, убив молоду студентку, Катерину Беф, зрабував у неї гроші, втік і кілька місяців поліція не могла знайти злочинця. Але поліції допомогла дактильоскопія. Бандит залишив на шиї задушеної студентки відтиски своїх пальців, якими душив її. Такі самі відтиски залишив злочинець на поручі ліжка Катерини Беф та на ключах. Ці відтиски вистачили, щоби бандита зловити. Поліція арештувала всі особи, які були підозрілі й арештувала також Вальтера Гайнеса. Порівнюючи відтиски пальців — поліція пізнала, хто замордував студентку.

Таких випадків можна начислити тисячі. Дактильоскопія стає на услуги суспільности в боротьбі зі злочинцями. Недавно в Ню-Йорку засудили на кару смерти за напад на банк одного англійця. За три години в тім часі поліція зловила іншого злочинця й дактильоскопія допомогла розпізнати, що той злочинець обрабував банк, і що англієць був засуджений невинно. Англійця звільнили, та справжнього виновника покарали.

Дактильоскопія завдячує свій початок лікареві Малопініюсові й лікареві Альбінусові, які ще 1686 р. звернули увагу вчених на те, що відтиски кінців пальців кожної людини виявляють інакші сітки ліній. Дальші досліди ствердили, що на світі нема двох людей, яких рисунки ліній на пальцях булиб подібні до себе. Виявилось, що кожна людина вже при уродженні приносить зі собою на своїх пальцях — свою карту тотожности, леґітимацію.

І це використали органи справедливости для боротьби зі злочинцями. Дактильоскопія стала сильною зброєю поліції.

Справа в тім, що злочинець не може вбити когось, не доткнувшись особи чи предмету пальцями, тому все залишає відтиск тих пальців і дає матеріял до слідства. Та, нажаль, бандити про те знають і часто, виконуючи злочин, мають на руках рукавиці, які по злочині — палять.

Хто з великих людей курить, хто ні.

Курців цікавить мабуть питання, хто з великих людей і діячів курить, хто ні. На цю тему писав недавно один французький часопис: „Голови деяких держав не курять і шкода, бо курці завжди порозуміються. Файка є символом миру.

Хто не курить? Адольф Гітлер рішуче не курить. Мусолінія ще теж ніхто не бачив із папіроскою в устах. Зате курить Шотан, Еріо, Чемберлен та Іден. Чи їм те куреня виходить на користь — справді важко сказати.

Ювилей 70-літньої ковалихи.

Нема під цю пору мабуть ніодної професії недоступної для жінки. Всеж таки мало кому приходило на думку, що жінка може виконувати важку професію коваля. І справді небагато мабуть у світі жінок-ковалів, тому 70-ліття Єлисавети Арнольд жінки-коваля у графстві Кент не проминуло в Англії без відгомону.

Її муж дістав кузню у спадщині від батька, діда і прадіда. Істнує вона більше як чотири століття. Сорок шість літ тому коваль Арнольд оженився. Його жінка Єлисавета була малого росту, одначе відзначалася небувалою фізичною силою.

Вона помагала мужові у праці і при тій нагоді навчилася ковальського ремесла, так, що по кількох роках могла собі сама дати з кузнею раду. На стіні кузні появився тоді новий диплом у рамках та за шклом, виставлений на імя Єлисавети Арнольд — ковальського майстра.

Єлисавета має тепер 70 літ, одначе вона по давньому з найбільшою легкістю орудує молотом, який важить 5 кг. Коли треба підкувати коня то ковалиха Арнольд сама дає собі раду з тою роботою.

Муж роздуває на горнилі міх — жінка кує на ковалі розпалене залізо.

При тому ковалиха Арнольд є дуже доброю жінкою і знаменитою господинею. Дім удержує вона у прикладній чистоті. Вона сама теж обшиває цілу родину, варить їсти і завжди вміє собі знайти стільки часу, щоб ходити коло пришного городу і цвітника.

Словом прикладна жінка і коваль Арнольд на лотерії не міг ліпше виграти. Правда, англійські часописи, які принесли цю вістку, зовсім не подають хто керує цілим домом і кого кого слухає. Зваживши велитенську силу п-і Арнольд, можна „на сліпо“ догадуватися, що перший голос у кузні і дома має ковалиха не коваль.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

КІЛЬКО АНҐЛІЙЦІ ПРОКУРЮЮТЬ?

В Анґлії зачали курити папіроски 188[illegible] року, себто перед 50-ти роками. Передтим англійці курили циґара й файки. Ще в 1907 р. [illegible] третини англійських курців уживало [illegible] Тепер анґлійці дають першенство папіро[скам]. Минулого року пустили в Анґлії з димом [illegible] ліярди папіросок, що коштували 150 мі[ліонів] фунтів стерлінґів. Один впертий аматор [ста]тистики вирахував, що вага скурених папіросок дає стільки, скільки важить 10 таких кора[блів]-велитнів, як „Королева Мері“, найбільший анґлійський пароплав і то разом зі залогою [і] пасажирами. Далі обчислено, що на тому [згу]бливому налозі заробляє англійський уряд [illegible] міліонів фунтів річно, себто на наші гроші — 1 міліярд 250 тисяч золотих.

—o—

МОБІЛІЗАЦІЯ ПРОТИ... ДИКІВ

Тракія — це провінція Туреччини. З[illegible] в наголовку мобілізація мужчин у віці від [illegible] 50 літ не має на щастя воєнного характеру. [illegible] да проголосила її недавно на те, щоб [illegible] язву диків, які розмножилися там величезними стадами, нищать засіви і нападають на людські оселі. Сподіються вигубити продовж [illegible] місяця щонайменше 2.000 диків. Населення цієї провінції даються теж у знаки вовки [illegible] більше, що цьогорічна зима була дуже [illegible] і сніжна. Недавно великі стада вовків облягли містечко Караман і ця облога тривала два [illegible]. Жандармерія стріляла до вовків з машинових крісів — і вбила їх 40 штук, решта втекла.

КОЛІРОВИЙ ДИМ ІЗ ПАПІРОСОК

Недавно закордонні часописи писали [illegible] американський гін до щораз іншої та все [illegible] моди доводить іноді до справжнього [безг]луздя. Американці почали продукувати [illegible] до папіросок у ріжних кольорах, щоб модні [аме]риканки та американці могли добирати [папі]роски відповідно до барви своїх одягів.

Позавидували американцям тієї слави [фран]цузи, бо як кажуть, небавом на французькому ринку появляться папіроски, з яких ітиме [ко]ліровий дим: червоний, блакитний, [illegible] і т. д. Курці, очевидно, сильно зацікавлені [illegible] новим кольоровим димом, одначе турбуються при тому тим, чи нові папіроски матимуть [illegible] ренні хоч трохи смак тютюну і чи [illegible] смак буде приємний.

—o—

АНЕКДОТА ПРО МАЗАРІНІЯ

До кардинала Мазарінія приходили [illegible] раз бідолахи, які добре знали, що [illegible] радо дає запомоги бідакам зі своїх [illegible]. Одначе кардинал любив при тім лише [illegible] швидко й коротко говорили йому [illegible] сання.

Одного разу зголосили кардиналові [illegible] прийшов якийсь нуждар, який теж [illegible] сити допомоги.

— Добре, хай увійде — сказав кардинал — але вільно йому сказати лиш три слова.

Нуждар увійшов і сказав:

— Голод і холод!

Мазаріні схилив голову і відтак [illegible] до свого секретаря зі словами:

— Хліб і дерево!

Православний епископ Симон виїде на Холмщину.

Варшава, 10. квітня.

Довідуємося, що у звязку з подіями, які зайшли в усіх повітах Холмщини на тлі віроісповідної постави місцевого польського елементу супроти українського православного населення, православна митрополія зложить у цих днях протест у відповідних чинників; на терен подій виїде епископ Симон, вікарний люблинський владика.

Сумніваємося тільки, чи ця візитаційна подорож матиме якесь значіння, коли дату її устійнено аж на початок липня ц. р. (!). Чиж би православна єрархія хотіла поновити свої помилки, поповнені при справі Гриньок?

А подруге: чи зможе належно перевести візитацію загрожених православних парохій епископ, який — як відомо — м. р. відповідав на прохання українського населення на Грубешівщині по польськи?

Не потребуємо хіба додавати, що польська мова православних владик стала найсильнішим аргументом новопереводженої акції польщення і латинізації українського населення.

Гром.

Шпиталі у світі та Український Шпиталь.

Реферат, що його д-р Е. Т. Бурачинський виголосив 10. ц. м. на святі відкриття Українського Шпиталю у Львові.

З поняттям кожного шпиталю, особливо шпиталю скінченого і готового до вжитку, звязані на першому пляні три чинники: хворий чоловік, лікар і будинок. Хворий чоловік, що приходить сюди, щоб знайти лік на свої болі, лікар, що його має привести до здоровля і дім, що має причинитися до виздоровлення сам собою, через своє окруження та свій зміст. Нас цікавить тут передусім Український Шпиталь.

Часто говориться, що шпиталь взагалі по 25-ти літах стає перестарілий. Але так воно не є. Певне, що наука, досліди й досвід приносять усе щось нового, суспільне думання й політика перетворюються, але й мода не залишається позаду, і тому шпиталь по 25 літах не все буде стояти на висоті: але кожний шпиталь повинен усе бути еластичний, здібний до розбудови, поширення й видосконалення. Ці зміни впливали на будову Українського Шпиталю в останніх 10-ти літах багато більше, як давніше. Це бачили ми й тут у ході будови, яка тревала м. і. так довго, бо треба було вводити щораз нові іновації.

Дивно моглоб видаватись, що при розвою будови шпиталів узагалі та зокрема Українського Шпиталю, малаб грати ролю й мода, а проте, годі інакше думати, коли бачимо, як від 100 літ черґуються системи будови у бльоках із павільоновими системами. Спершу домінувала бльокова система, де часом бувало й 1500 ліжок в одній бльоку; у другій половині XIX. ст. запанувала павільонова система головно в інфекційних шпиталях, а з початку XX. ст. знову вернулась поміркована бльокова система. Приклад: львівський шпиталь Обезпечальні, або найбільший такий шпиталь у Льос Анджелес, що обіймає в одному бльоку 2800 ліжок. Тут усе сконцентроване й ним легко кермувати й легко доводити хорим їжу. Давніше був острах перед вогнем, але тепер будують лише з вогнетривалого матеріялу.

Повітря і сонце стали сьогодні чинниками, що призначені ще й поза областю внутрішньої чи хірургічної туберкульози надавати прикметні риси шпиталям майбутньости: повітря і сонце внутрі. Ці слова висловив де Кервен у Швайцарії, яка щодо своїх шпиталів може служити зразком для цілого культурного світа. Нині шпиталь не є архітектонічним твором із порталями, орнаментами: він представляє твір, що відповідає лікарським вимогам, із великими вікнами, терасами, віндами, купелями.

Нутро кожного шпиталю становить одиноку й головну домену хворого, що тут шукає рятунку; для хворого він не повинен бути надто чужий, а лікареві має він облекшувати роботу. Лікар висувається тут на перший плян: він може лікувати силою свого знання й науки та при помочі всіх лікувальних засобів, а вкінці впливом своєї особистости. Ліпші висліди матиме повноцінний лікар у скромнішому шпиталі, як прекрасний шпиталь з меншевартним лікарем, та найкраще буде, якщо буде добрий лікар у доброму шпиталі.

Не кожний хворий має щастя, що його постійно відвідують його свояки й приятелі, і тому хворий повинен мати у шпиталі розвагу та звязок із зовнішнім світом. Він може зайти до городу, на терасу, може слухати радія, а хоча він і фізично знеможений, може в ліжку брати участь у ріжних святах (у нас: на Різдво, Великдень або свято Протектора). Цьому завданню служать теж рухомі ліжка й вінди. Зимна й досі з гігієнічних оглядів так довго вихвалювана біла краска мусіла тепер відійти перед іншими, теплими красками, як ясно-зелена, рожева. Навіть наша операційна саля не опералася новому напрямові й вона дістала інші коліри. А декуди, як у Сан Люіс, уже навіть стелю операційної салі прикрасили мальовилами мистців, щоби хворий міг перед операцією, або й у часі неї, натішити своє око й відвести свою увагу від операційного ножа. Декуди знову вживають заходів, щоб такі малюнки заступити добірною музикою, кіном, врешті й телевізією.

Ще недавно найважнішою справою у шпиталях були операційні салі й лазнички: в останніх десятиліттях звернули на себе велику увагу керманичів шпиталю — фізикальна терапія, світлолікування, механо- й гідротерапія, лікування при помочі праці, усякі ляболаторії, охорона перед ґазовими атаками, в останніх часах спроби змінити підсоння, алергічні камери, електрокардіограф, — кожний рік приносить щось нового. Так із часом розвинулася шпитальна установа у живий організм, в якому все працює гармонійно; він стає машиною, до якої з одної сторони входить нечисте й пошкодоване, з другої виходить видосконалене, здорове. Так, як машина повинна бути збудована зі шляхотного металю, як у ній ціла машинерія працює доцільно й прецизно, як вона повинна бути обслужена солідними працівниками, так і тут. Шпитальна машина пущена раз в рух, не може спочивати, у ній не сміють виступати дефекти.

Хворих лікує та обслуговує штаб лікарів і помічних сил, що їх число зправила відповідає одній третині числа ліжок. У нас віддано піклування над хворими С. С. Вінкентія а Павльо, які свої особисті вимоги зредукували до мінімум. Вони підчас будови Українського Шпиталю зложили не тільки жертву, але й із цілою посвятою взялися до внутрішнього влаштування шпиталю і тільки їм завдячуємо те, що його відкриття не треба було відкладати ще на якийсь місяць.

Через розвиток лікарських наук і метод та засобів лікування кошти будови кожного шпиталю зростають непомірно. Та й тут бувають ріжниці, бо напр. уладження Рентґена може коштувати 20.000, але й 100.000 зол. Те саме торкається також операційного тракту (салі й побічні кімнати). Із цим усім звязаний і кошт будови одного ліжка. У скромніших шпиталях виносить він 8.000 зол., у нас округло 7.500 зол. (в Обезпечальні 22.000). Український Шпиталь коштував досі 625.000 зол.; на докінчення уладження ще треба 20.000, якими — зрештою — розпоряджаємо. Коли до цього додати кошт парцелі (дар Митрополита), то вийде сума 750.000. Коли ми зачинали будову у 1930 р., мали ми 15.000 дол. (дар Митрополита 5.000). Ювілейний Комітет під проводом еп. Бучка зібрав круґло 115.000 зол. (із того 25.000 зол. дала Америка), фондація двох ліжок львівської АЕпархії дала 70.000 зол., фондатори памяткових ліжок округло 40.000, позички дали 140.000; решту, себто округло 200.000 зол. зібрали лікарі з добровільних датків хворих, що приходять до Н. Л. Цю останню суму треба підвищити що найменше ще на третину, бо-ж вона йшла на кошти утримання амбуляторії. Отже наш Шпиталь повстав збірним зусиллям цілого громадянства і є його виключною заслугою.

Щодо лікарів, то не личить мені багато говорити, але думаю, що їх почування й методи праці на терені Народньої Лічниці можемо найкраще оцінити по тих із них, що вперше висунулися тут на чоло, тобто директорів, що їх і тут слід згадати, бо вони надали були цілий напрям праці у нашій установі. Першим директором Нар. Лічниці був д-р Е. Озаркевич, що був правдивим типом лікаря-громадянина. Він був ініціятором Нар. Лічниці і перший леліяв думку про будову рідного шпиталю. У суспільно-громадянську працю вкладав цілий зміст свого життя. Коли-ж його у 1917 р. не стало, не лишив ніякого маєтку і його дружина опинилась би в біді, колиб швидко не відійшла за ним. Другим директором був С. Дрималик, що перебрав керму Нар. Лічниці в часі военної хуртовини й вів її потім у часі повоєнної руїни. Може він і не мав таких широких плянів, як Озаркевич але привів Народню Лічницю до порядку й поставив її знову на ноги. На жаль, заразився при операції й упав, як вожд на стійці наприкінці 1923 р., полишивши рідню без забезпечення. З початком 1924 р. перейняв директуру Іван Куровець, що саме поважився здійснити давні мрії про будову Українського Шпиталю. Він почав збірку і мав те щастя, що зачав будову, в яку вкладав цілу свою душу, працюючи в Народній Лічниці до останньої хвилини. На силу мусіли ми відвозити його знеможеного з Нар. Лічниці додому. Відходячи в перших днях травня 1931 р., глянув ще раз із сльозами в очах на будову, що вже була під дахом. А 13. V. 1931 р. вже його не стало між живими. Кілька днів раніш були Загальні Збори Народньої Лічниці у домівці „Зорі", на які він ще прибув і ще впливав на наради. Між іншим, при складанні листи Ради він висловився, що може бути спокійним за долю Українського Шпиталю, бо він віддав її в добрі руки Ради, що її склад сам подиктував. Ця Рада з през. Децикевичем на чолі функціонує і досі в майже незміненому складі і ми можемо тепер бути совістю спокійні та горді, що виконали його заповіт.

Український Шпиталь вже є, але ми маємо ще й зобовязання. Він може просперувати тоді, коли буде доступний для найширших кол, а це буде можливе тільки тоді, якщо буде мати підтримку цілого громадянства. Наш Шпиталь належить до добродійних установ, це не доходове підприємство, він може покривати кошти зі своїх приходів, або добровільних датків чи записів. Досі ми все стрічалися з прихильним підходом широких кол громадянства і йому завдячуємо здвигнення Шпиталю. В переконанні, що й ми лікарі виконали свій обовязок, віримо, що й громадянство буде нас підтримувати далі, щоб Український Шпиталь міг відіграти цю велику ролю в оздоровленні якнайбільше наших людей та міг причинитися до почуття самопевности кожного Українця зокрема та всієї нашої нації, якої здорова душа мусить жити у здоровому тілі.

Історії не робиться абстракціями, не вистане якесь заворожене слово: щоб стати вирішним чинником, або бодай співвирішним, треба репрезентувати реальну силу. Тверда це була школа, яку ми перебули за останніх 20 літ, але ми навчилися глядіти трохи інакше на світ, ми зрозуміли, що історію годі ошукувати. У твердім щоденнім труді будували ми наші загальні цінности з поодиноких цеглин. Одною з таких цеголок є саме наш шпиталь: ми здвигнули будівлю, на яку можемо дивитися з гордістю. Та не лише з гордістю, але з довірям, бо знаємо, що силу, яку репрезентує сьогодні український нарід, не зможе зломити ні кріза, ні ніякі „адові врата".

„Національний статут Чехословаччини".

Правним відділам чехословацької президії ради міністрів та міністерств: внутр. справ, справедливости й уніфікації поручено опрацювати „національний статут чехословацької республики". Як відомо, введення того статуту заповів прем. Годжа в недавній промові.

ЧЕХИ ХОТЯТЬ ВСТУПАТИ ДО ПАРТІЇ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ.

Як подає праський „Цайт" у Будейовицах кількох чехів зголосилося на членів партії судетських німців (Генляйна) і їх не принято.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ КОМУНІСТИ САБОТУЮТЬ ПОРОЗУМІННЯ З НІМЦЯМИ.

У Празі відбулося засідання послів і сенаторів комуністичної партії. Вони постановили запротестувати категорично проти спроб компромісу з партією Генляйна. Якби уступки для німців покінчилися признанням німецької адміністрації для земель, де живе німецька меншина, комуністи вживуть сили. Робітники — твердить конференція — готові протиставитися всякими засобами проти таких „замахів на демократію"

Дві вистави двох наших ґімназій.

„НАЗАР СТОДОЛЯ" І „ПІДГІРЯНИ".

9-го п. м. у салі театру Ріжнородностей молодь філії держ. гімназії й лицею з українською мовою навчання та дівочих гімн. і лицею С. С. Василіянок у Львові повторила для запрошених гостей шкільну виставу „Назаря Стодолі". Відомо, як важко поставити цю драму, щоб вона не обнижувала педесталу нашого великого поета. У цій драмі нема того великого поетичного подиву, який захоплює нас у Шевченкових поемах і драматичні конфлікти втратили чимало із своєї сили. А проте під дбайливою рукою педагогів (проф. В. Радзикевич) та режисерки вистава вийшла несподівано гарно. Видно в ній було величезний вклад праці та мистецький провід Л. Кривіцької, що вміє із захопленням та самопожертвою не жалувати ні часу ні праці на кожну виставу, до якої її запрошують. Для оживлення акції вложено у II-у дію „Вечерниці" Ніщинського, що їх хори обидвох гімназій виконали під проводом проф. Прокоповича. Загально подобався також народній танок укладу проф. Суховерської. Вистава мала гарні декорації і стилеві костюми.

У неділю 10-го п. м. молодь головної держ. гімназії при вул. Сапіги, що має свій драматичний гурток, виставила стару, трохи забуту мельодраму І. Гушалевича „Підгіряни". Вибір такої песи не був випадковий. Гушалевич був колись учителем тої самої гімназії і був дістав за цю песу першу нагороду на конкурсі у звязку з нововибудуваним „Народнім Домом" з театральною салею. До „Підгірян" написав музику М. Вербицький, якому жюрі призпало другу половину нагороди. Саме ця музика втримувала „Підгірян" довго на сценах нашого театру і учнівський гурток, що має власну орхестру та гарний хор, шукав за песою із співами.

Вчорашня вистава була доказом, що молоді аматори після кількох минулорічних вистав проявляють щораз більше акторського хисту, придбавши вже деяку сценічну рутину. Оживити 70-літню, сентиментальну мельодраму нелегко, а проте ті, що пам'ятають її з давніх передвоєнних вистав, мали якнайприємніше враження побачивши її свіжу. Все те, що молодь має з несмілівости і природного, щирого чуття витворило якнайкращий ліричний настрій, навіть не підсолоджений сентименталізмом. Якби треба зупинятися на грі поодиноких аматорів то кожному можнаб сказати якийсь комплімент: передовсім дівчатам, одній за голос і щиронаївний тон, другій за повний гумору темперамент, третій за бадьорість і гарну появу; батько, війт, присяжний і сентиментальний парубок були теж дуже добрі. У виставу вложили багато праці проф. Білинський і Федусевич, що пристосували старий текст до нових літературних вимог до сцени-ж головно Л. Кривіцька як режисерка. Орхестра і хори під проводом проф. Прокоповича сильні та звучні.

РАЙХСТАГ ОБЄДНАНОЇ НІМЕЧЧИНИ.

Новий райхстаг, перший у Великій Німеччині, складатиметься з 813 послів; їх виберуть з 1717 кандидатів.

Велике враження викликав у Празі факт, що до райхстагу вибрали двох послів німецької народности, які виїхали з Чехословаччини до Німеччини, але не перестали бути чехословацькими громадянами. Преса домагається від уряду вияснень у цій справі.

—o—

НЕДУГА МАГАТМИ ҐАНДІЯ.

Індійський провідник Магатма Ганді важко хорий. Недавно постив він цілий тиждень, опісля йому поважно погіршало. Сили опускають його з дня на день.

НОВИНКИ.

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 15. ц. м., год. 7-ма вечір. На сходинах звітує Д-р Е. Т. Бурачинський: „Діяльність Палати Лікарів у Львові та її Ради". 798

— **Вже появилася** з нагоди 20-ліття піднесення українських прапорів у Чорном. Фльоті монументальна програма Свята Моря п. н.: **„СВЯТО ІМПЕРІЇ", День Української Фльоти** із вступним словом, рецитаціями, інсценізаціями (Олег під Царгородом, Гамалія, піднесення прапору в Чорном. Фльоті), піснями, малюнками сцен і т. д. Разом 27 точок. Ціна книжки знижена: 1.50 зл., з додатком гимну в честь Ч. Моря 1.90 зл. (з пересилкою 20 гр. дорожче). Матеріял такий, що Свято можна підготовити і за тиждень. Замовлення і гроші слати розрах. переказом ч. 264 на адресу: В-во „Дорога", Львів, Гродзіцьких 1. III.

— **Нововідкрита** крамниця і робітня взуття: Григорій Боднар, Станиславів, Собіського 38.

— **Надзвичайні Загальні Збори Українського Технічного Товариства** відбудуться в неділю 17. квітня ц. р. в год. 11.

— **„Антропольогічний тип поліщуків"**. У рамцях „Поліських Вечорів" виголосить виклад на цю тему проф. д-р І. Раковський у четвер 14. квітня ц. р., год. 18 в Музею НТШ. Вступ за добровільними датками, для членів Т-ва, Прихильників Музею НТШ вільний.

— **Сходини Фільольогічної секції НТШ.** відбудуться в суботу 16. квітня ц. р. в 18 год. в бібліотеці НТШ, на яких д-р К. Студинський виголосить реферат п. н.: „Характеритика часопису „Русь" 1867 р."

— **Сходини у справі адвокатських іспитів** скликала організація адвокатських аплікантів у Львові до своєї домівки при вул. Коперника ч. 7, І. на четвер 14. ц. в. на год. 7.30 веч.

— **Касацію** у справі І. Кука і П. Цици, яких засудив суд у Золочеві на кару смерти і досмертну вязницю за вбивство Ясінських, вніс обор. д-р **Ст. Шухевич дня 11. ц. м.**

— **Озон має перебудувати Польщу.** В понеділок 11. квітня ц. р. відбулося у Львові зібрання головної ради Озону львівської округи. Зібрання відкрив голова львівської округи ОЗН проф. Коляньковський, нарадами проводив президент Львова д-р Ст. Островський. На цьому зібранні склали звіти провідники повітових організацій. Після звітів забрав слово пос. Войцеховський, який сказав, що Озон має на меті не тільки обєднати всіх поляків, але перебудувати Польщу, створюючи промисл, розбудовуючи польську торговлю та створюючи нові варстати праці для польського робітника, ремісника, техніка та інтеліґента.

— **Сензаційний процес за зловживання** в суспільній обезпечальні у Львові почався минулого понеділка перед карним трибуналом у Львові. На лаві підсудних засіли: Леон Диньський, Людвик Ерріфер, Натан Фішлер, Яків Винницький, Марія Липгевич, Леонтій Рубель і Бернард Кобер. Трибуналові проводить суддя Міхале, обвинувачує прок. Косінський, боронить пятьох адвокатів, між ними д-р Л. Ганкевич і м-р Прийма.

— **Львівська хроніка.** В білогорськім лісі коло Львова кинувся під поїзд 37-літній Михайло Гаврилевич з Любіня Великого і згинув. Причина самогубства невідома. — У трамваю ч. 8 злодій вкрав Й. Вайді з кишені плаща портмонетку з 15 зол. — Катерина Адамів, замешкала при вул. Міцкевича ч. 5, повідомила поліцію, що її чоловік знущається важко над нею.

— **Краєва хроніка.** В Підгайчиках пов. Теребовля 28-літній Й. Вітрогон знайшов на полі гарматне стрільно з часів світової війни, яке вибухло і вбило його. — Влада зліквідувала в Перемишлі підприємство нічної охорони крамниць „Вартівник", що було власністю С. Мрозовича і розвивало свою діяльність без ніякого дозволу. Однострої службовиків цього підприємства були зовсім подібні до однострою поліцаїв. — У Кротошині пов. Львів вибухла минулої неділі пожежа, що знищила 2 хати і 10 господарських будинків. Шкода сягає 30.000 зол. Пожежу спричинили малі хлопці, які стріляли „з ключа". — У Стінці побіч Золотого Потока згинув трагічною смертю 7-літній Василь Салій, який поганяв коні при кераті. Нещасному хлопцеві керат відорвав ногу і він помер у страшних муках за годину.

— **Самовбивства.** 40-літня Йосипа Пясецька протяла собі жилеткою жили на руках, бо бюро суспільної опіки не примістило її у шпиталі, дарма, що вона важко хора на чахотку. — 37-літній Михайло Гаврилевич з невідомих причин кинувся під поїзд в білогорському лісі. — 30-...
Тавба Левітіс втопилася у ставі при Яґай...
ській вулиці в Коломиї. — На коломийсь...
цвинтарі намагався покінчити зі життям ...
ній Микола Сташинський; куля не вшкодила ...
го мозок і він живе.

— **Ревізії й арештування** між комуністами ...
Ковлі перевела минулого тижня поліція. В ...
ниці одного шевця поліція знайшла добре ...
вувану друкарню, в якій друкувались ком...
стичні летючки. Поліція арештувала 15 осіб.

— **Водопад Ніягари змінив** свої береги ...
що вони обсунулися. Під натиском леду і ...
миті водою береги водопаду впали зі страшним
гуком з висоти 186 стіп до спінених вод ...
гари.

— **Страшні наслідки переполоху у кіні.** П...
висвітлювання фільми в одному з кін у ...
Павльо крикнув хтось „горить". Між ...
ними повстав страшний переполох, хоч ...
сности їм не грозила ніяка небезпека, бо ...
жежі не було. Одначе видці кинулись ...
до дверей, щоб якнайшвидше видістатися ...
на. Підчас цього переполоху згинуло 30 ...
Понад 100 осіб є важко і легко ранених.

— **Англія скуповує збіжжя.** В найближчім ...
часі повстане при міністерстві національної ...
рони окремий департамент, який займеться ...
збільшення збіжевих припасів на випадок ...
Тому вже дійшло до звишки цін на збіжевих ...
біржах, бо уряди ріжних держав скуповують ...
масово збіжжя, щоби створити збіжеві резерви.

— **Наїзд шотляндців до Льондону.** Минулої ...
суботи Льондон залило понад 40.000 шотляндців,
ців, які приїхали з усіх сторін Шотляндії ...
ходами, автобусами і поїздами на мечеві ...
гання між репрезентаційними дружинами Шот...
ляндії та Англії. Спортовий стадіон вміщає ...
вщерть 93.000 видців, бо більше людей стадіон ...
не може примістити. Тому теж 10 тисяч ...
мусіло відійти від кас без білетів. Ці змагання ...
до речі 62-гі з черги — виграла репрезентація ...
Шотляндії. Шотляндцям залежало спеціяльно ...
перемозі, бо мистецтво В. Британії здобула ...
без огляду на вислід цих змагань — Англія ...
ким чином по цій перемозі над репрезентацією ...
Англії шотляндці осягнули моральне ...
ня. 40.000 шотляндців далося добре в ...
столиці Англії. Гості в яскравих своїх ...
мандрували вулицями Льондону і співами ...
криками висловлювали своє вдоволення з ...
моги. Одночасно виповнили майже ...
всі ресторани, кіна і нічні льокалі, де ...
мент шотляндців мусіла навіть гамувати ...

— **Диплхомат проти перестарілих товари...
ських форм.** Велику сензацію в англійських ...
лах викликала постанова нового амбасадора ...
Злучених Держав у Льондоні Кенеді, який ...
ступає проти перестарілих товариських ...
Отже американський амбасадор рішив за...
звичай представляти англійській королівській
парі молоді панночки з американського то...
риства, щоб таким чином умножити ...
ступ до найвищої англійської аристократії.
Слід згадати, що амбасадор Кенеді, один з ...
більших богачів у світі, прийшов на першу ау...
дієнцію англійського короля Юрія VI. не в ко...
ротких штанах і шовкових панчохах та ...
тофлях зі срібними клямрами, як цього вимагає
королівський церемоніял, але в довгих ...
Постанова амбасадора викличе гострі ...
американських товариських кол.

— **493.0000 зареєстрованих безробітних ...
Польщі.** З початком березня ц. р. зареєстрова...
них безробітних у Польщі було 546...
квітня ц. р. 493.004. Отже за березень ...
сло безробітних зменшилося на 53.968 ...
порівнанні з числом безробітних, зареєстрова...
них на 1. квітня 1937. р., цього року у ...
в Польщі 17.506 безробітних більше, ніж ...
нулого року.

— **В костелі в Мисьленіцах** трапилась ...
подія: Підчас богослуження в костелі ...
стичний агітатор, перебраний за брата ...
їта, став викрикувати проти духовенства ...
лігійних практик підчас проповіди ...
єзуїта. Цього комуністичного агітатора ...
тували і знайшли при ньому револьвер ...

— **Катастрофа німецького летуна** ...
Відомий німецький летун Горібоскі ...
ранився підчас пробного лету на одній ...

привезених з Німеччини. До катастрофи дійшло на летовищі Ганеда. Важко раненого летуна перевезли у важкому стані до шпиталю. Лікарі не мають надії втримати його при житті.

— **Ріжні вісти.** Відомий російський співак Шаляпін важко занедужав на серце. Лікарі вважають стан його здоровля безнадійним. — Болгарію навістила хвиля морозів. Впали теж великі снїги, що заподіяли великі шкоди у хліборобстві. — В Румунії осів чеський бомбовий літак з трьома членами залоги підчас свого повороту з Києва до Праги. Літак осів тому, що був легко ушкоджений; члени залоги легко ранені. — В Льондоні застрілився вистрілом з револьверу другий старшина-механік корабля польсько-британського т-ва „Лех" Тадей Ястшембський з Гдині.

— **Справлення помилки.** У вчорашньому (79.) числі „Діла" в замітці про відчит д-ра Кубійовича, рядок 25. здолу, замість „Село зрозуміло" має бути: **Самозрозуміло.**

— **Дитячі недуги.** У клініках для дітей уживають природної гіркої води **„Францішка Йосифа"** вже при малих постійних запорах з добродійним вислідом.

Зі сцени й естради.

ДЕНЬ У ТАБОРІ...

Діяльність „Українського Товариства охорони дітей та опіки над молоддю", особливо його „Комісії виховних осель і мандрівок" мало знана широкому загалові нашого громадянства. Стрічаються з нею здебільша ті, що висилають своїх дітей до осель і таборів і принагідні гості, що в часі вакаційного дозвілля випадково заглянуть до якоїсь оселі чи табору. Щойно вони мають змогу оцінити якслід ту велику працю, що її веде згадане товариство, яке неодну міську дитину ущасливило та сповнило радощами на цілий довгий рік, даючи їй змогу побути місяць серед чудової гірської природи та в рідному середовищі.

Хто не мав ніколи змоги бодай хвилину побути в якомусь таборі, що його уладжує в часі вакацій „Т-во охорони дітей", хто не мав змоги побачити, як живуть у такому таборі наші діти, як вони набираються здоровля, як працюють і набувають відповідного для них виховання, той міг бодай у деякій мірі познайомитися з цим усім на чудовій ревії **„День у таборі"**, що її згадане Т-во улаштувало в понеділок, 11-го квітня ц. р. в салі „Народнього Дому".

Це була низка картин, яку попередило вступне слово д-ра Е. Ю. Пеленського. „Відїзд до табору" — „Таборова сценка: гутірка" — „Проба до таборового вечора" — „Ватра" і „Закінчення" — оце картинки, які серед гарних декорацій могли дати уяву таборового життя, тимбільше, що малі учасники цієї незвичайно милої ревії поводилися на сцені, як у себе дома або... у таборі. З „незалежних від організаторів ревії причин" не можна було уставити на сцені щогли з прапором, через що й відпала картина „Відкриття табору". Шкода, вона була б додала багато чару цілій ревії.

Треба підкреслити справді гарні деклямації малої дівчинки, премилий дует, якщо це так можна назвати, „Серце, Івасю" та деклямації Є. Германа. Режисерувала Леся Кривіцька, заряджала У. Старосольська.

Публики досить, великої і малої. Та все-ж її во повинно було більше розреклямувати цю гарну імпрезу — тоді напевно саля булаб переповнена.

об.

З концертової салі.

ВЕЧІР ПІСЕНЬ ТА АРІЙ ГЕНИ ЗАРИЦЬКОЇ.

Відома з виступів на львівській сцені й естраді співачка п. Гена Зарицька дала самостійний речиталь пісень та арій у неділю в малій салі Лисенка. Хоча п. Зарицька уже й у своїх дотеперішніх виступах осягнула значні успіхи та добре записалася в памяти мельоманів, то всетаки в останньому своєму вечорі зробила вона їм незвичайно милу, нову артистичну несподіванку, бо представилася тут у цілій великій скалі всіх своїх мистецьких можливостей і досягнень і то у таких ріжноманітних і протилежних формах і стилях опери й сольоспівів, від Гендля до Россінія і Бізета, та від Шуберта й Регера до українських гумористичних і народніх жанрів. Значні голосово-технічні вартости співачки і ще більше її високе музикальне й артистичне почуття позволили артистці віддати усім родам виконуваних творів те, що їм належне та досягнути мистецького враження навіть у таких творах, як „Доппельгенгер" Шуберта, які може й менше квалїфікувалися для голосового жанру співачки. Також українські композитори мабуть можуть бути щиро зобовязані співачці за справді мистецьке, стилеве виконання. Словом, п. Г. Зарицька стає нині в ряди наших чолових оперних чи естрадових піонірів сольового вокального мистецтва.

До вдержання вечору на високім артистичнім рівні причинився в немалій мірі знаменитий фортепіяновий дострій д-ра Н. Нижанківського.

С. Л.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „В ЧОТИРИ ОЧІ".

Шпигунська фільма з великої війни, американської продукції. Сюжет не зовсім новий, але використаний та оброблений цікаво та живо. У англійському штабі стверджують, що один із німецьких полонених незвичайно подібний до одного талановитого англійського старшини, що працює в розвідній службі. Англійському старшині доручають вистудіювати всі рухи полоненого та його звички, вивчити напамять увесь його життєпис і втекти до Німеччини, буцім-то як німецький полонений. Увесь цей плян переведений дуже майстерно. Англійського старшину в якому всі пізнають відомого німця-полоненого, приймають у Берліні як національного героя і він може у критичні для Англії хвилини добути потрібні інформації. Одна еспанська танцюристка, яка служить німецькій розвідці, закохується в ньому. Головні ролі грають Джордж Сандерс і Дольорес дель Ріо.

—o—

Зі судової салі.

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ВІДХИЛЕНЕ.

Свого часу була в „Ділі" вістка про те, що старости станиславівського воєвідства видали були в осени 1937 р. обіжник до самоуправних урядів, наказуючи їм не приймати зголошень до евіденції людности, виповнених в українській мові. В цім обіжнику старости вияснювали, що закон про мову дозволяє громадянам української національности вносити до самоуправних урядів у матірній мові тільки „подання" — а зголошення до евіденції людности, мовляв, не є „поладнанням" у розумінні закону про мову.

Коли всупереч цьому обіжникові зголошення до евіденції людности дальше подавано в українській мові, староство у Станиславові почало карати за це в той спосіб, що зголошень в українській мові не приймало і вважало, що зголошення взагалі не внесено, отже карало за занедбання зголошення.

Таке покарання наслідком відклику покараного було предметом розправи в Окружнім Суді у Станиславові дня 6. квітня ц. р. На розправі оборона вияснювала, що вжите в законі про мову слово „подання" треба розуміти як кожне без виїмку письмо, вношене до самоуправних урядів І. і ІІ. інстанції у справах їх компетенції. Зацитовано теж текст законодавчих мотивів до закону про мову, які цю справу безуспішно вияснюють. Суд скасував присуд староства, приймаючи вище зясоване правне становище.

Д-р О. К.

✝ Посмертні згадки.

ЮЛІЯН ВЕРГАНОВСЬКИЙ.

Минулої неділі помер нагло на удар серця 65-літній Юліян Вергановський, емеритований суддя у Львові. Бл. п. Ю. Вергановський був братом [illegible] Володимира Вергановського, б. проф. львівського університету. В. Й. П.!

—o—

Спорт.

СПОРТОВЦІ ШЕВЧЕНКОВІ.

В суботу 9. ц. м. відбулися в домівці С. Т. Україна святочні сходини присвячені памяти Шевченка. Сходини відкрив заст. голови п. Чучман. На програму сходин зложилися: реферат м-ра П. Харека, деклямація „Розрита могила" малого спортовця Харамбури, виступи мужеського хору зложеного з членів Т-ва та виступ смичкового квартету у складі: Босий, Яблонський, Жмуркевич та Хомицький. Сходини закінчено відспіванням національного гимну. Свято зробило на членах дуже гарне вражіння і свідчить воно про те, що наші спортовці дбають не лиш про розвиток тіла, але й душі.

ВЕСНЯНИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ ЛЬВІВСЬКИХ „ОРЛІВ".

В неділю, 10. ц. м. відбувся заходом „Орлів" весняний біг навпростець робітничо-ремісничої та торговельної молоді. Траса довга на 2500 м. для сеніорів та 1500 м. для юніорів вела зі старого цвинтаря біля Ремісничої Бурси, попри лісовинце, даліє праце Гасмоної, яловецькі кущі, вул. бічну Пасічну і попри бурсу назад на старий цвинтар. До бігу стануло 20 юніорів та 14 сеніорів.

В бігу сеніорів переміг Коворів в часі 9:12.8, 2) Климкович 9:14, 3) Райко 9:16.

В бігу юніорів переміг Фуфу в часі 4:48, 2) Іванків 4:56, 3) Чепило 5.01.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Виступ будапештенського Будафоку у Львові. В неділю 17. ц. м. гратиме у Львові футбольна дружина мадярської державної ліги Будафок з Україною. В понеділок 18. ц. м. Будафок гратиме з львівською Погонею. Докладніші дані про виступ мадярського Будафоку подамо в одному з чергових чисел.

Зоря (Калуш) — ТУР 12:0. Калуська Зоря розгромила минулої неділі (10. ц. м.) свого льокального противника у рекордовім відношенні.

Нещаслива програна ужгородської Руси. Минулої неділі відбувся в Ужгороді мистецький метч між Русею і тамошнім мадярським клюбом УАЦ, який займає в табелі останнє місце. Метч відбувся на грищі УАЦ-у. Вислід метчу був найбільшою несподіванкою мистецтва, бо закінчився програною Руси 2:3 (2:1). Русь грала з трьома запасовими грачами, до того ще у другій половині грала в десятку. В тому часі УАЦ здобув переможні ворота. Для Руси ворота здобув Кобзар і Молср. Суддя Черногорський слабий. Інші висліди дивізії були такі: МШЕ Мукачів — Сп. Нова Весь 3:2 (в Мукачеві), ЧСК (Кошиці) — ЧСК (Ужгород) 8:1 (3:0)!!! (в Ужгороді), КАЦ (Кошиці) — БФТЦ Берегів 5:1 (3:0) (в Кошицях). Після поразки Русь опинилася на третьому місці за КАЦ-ом і ЧСК. Від КАЦ-у ділить Русь знову ріжниця трьох пунктів. Таким чином дані Руси на мистецтво дивізії сильно змаліли.

Польща — Мадярщина 8:8. У міжддержавнім боксерськім метчу в Будапешті пункти здобули для Польщі: Ковальський, Кольчинський, Пісарський і Пілат.

Катастрофальна програна Спарти. В суботу 9. ц. м. відбулися у Празі мистецькі змагання Спарта — Вікторія Жіжков, які закінчилися найбільшою цьогорічною несподіванкою в Д. Л. А саме Спарта програла в катастрофальнім відношенні 2:7.

Мадярська Ліга. Минулонедільні метчі Мадярської Ліги дали такі висліди: Ференцварош — Гунгарія 1:0, Сіркетаксі — Терекваш 3:3, Кішпешті — Електромош 2:1, Уйпешт — Номенті 3:2, Сегед — Будафок 1:0, Бочкай — Фебус 4:1, ЕТО — Будаї 2:1.

Справлення помилок. На вчорашній **Спортовій Сторінці** зайшли такі помилки: В І. відступі, 12. рядок згори, зам. „конституційно" має бути: **кондиційно;** в V. уступі, 1. рядок згори, зам. „загалом" має бути: **залоги.**

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ еспанських єпископів про події в Еспанії. Зі вступним словом Високопреосв. Митрополита Андрея. (Відбитка з Архиепархіяльних Відомостей за грудень 1937 р.). Накладом Генерального Інституту Католицької Акції. Львів, 1938. Вел. 8-ка, стор. 29.

ТОРГОВЕЛЬНІ ПРАЦІВНИКИ. Читанка для всіх. Уложив А. Гаврилко. Накладом автора. Львів, 1938.

ЗВІДОМЛЕННЯ З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА БІБЛІОФІЛІВ у Львові за 1937 р. Накладом Українського Товариства Бібліофілів. Львів, 1938. 8-ка, стор. 8.

Театри.

Великий Театр:

Середа 13. 4. год. 7.30 „Роз-Марі".
Четвер 14. 4. вистави нема.
Пятниця 15. 4. вистави нема.
Субота 16. 4. вистави нема.

Театр Ріжнородностей:

Середа 13. 4. год. 7.30 „Подружжя, яких мало".
Четвер 14. 4. год. 7.30 вистави нема.
Пятниця 15. 4. вистави нема.
Субота 16. 4. вистави нема.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КАЛУШ:
13. IV. Орлеан.
17. IV. Лісова пісня.
18. IV. Орфей у пеклі.
19. IV. Невольник.
З Калуша іде театр до Станиславова.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЧОРТКІВ:
13. IV. Мазепа.
ЯГОЛЬНИЦЯ.
14. IV. Пісня Бескиду.
15. IV. Подружній метч.
16. IV. Маруся Богуславка.
17. IV. Мазепа.
18. IV. Гетьман Полуботок.
19. IV. Ой не ходи Грицю.
20. IV. Шалений муж.

КІНА.

АПОЛЬО: „В 4 очі" з Дол. дель Ріо, Ф. Шмідкрает.
АТЛЯНТІК: „Герой наших днів" (Ерель Флін, Джоан Блонделль).
БАЛТИК: „Королівський вязень".
ВАНДА: „Належу до тебе"; „Лазурі і клешні".
ҐРАЖИНА: „Дуня" („Почмайстрова доня").
ЕВРОПА: „Перли корони" (Шаша Ґітрі).
КАСІНО: „Пані Валевська" (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: „Сліпий завулок" ів Сильвією Сідней.
МАРУСЕНЬКА: „Личенько" з Шерлі Темпль і колірова гротеска.
МЕТРО: „Дон Боско" реліг. фільма.
МІРАЖ: „Людина-лев".
МУЗА: „Життя вулиці" з Люїсою Райнер.
ПАКС: „Ґолгофта" пасійна фільма.
ПАЛЯС: „Гусарські маневри".
РАЙ: „Звалар".
РІЯЛЬТО: „Неоправдана година".
СВІТ: „Дівчата з Новолипок".
СТИЛЕНК: „Ревенй" і ревія.
ТОН: „Місто у вогні"; „Кід Ґалагад".
УТІХА: „Дикі стежки" та ревія.
ХИМЕРА: „Веселий волоцюга".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Югославія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Америка".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 13. квітня 1938.

6.15—8.00 Раншная авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газета в українській мові; 13.55 З оперової музики, пл.; 14.30 Популярна музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із „Хору стоїть", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.45 „У батьківщині білого котика" гутірка для старших дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Поморські нар. пісні, хор, капеля, сол.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит: Кожний поляк родиться вояком; 17.15 Популярна камер. музика у вик. форт. квінтету; 17.50 Військова служба колись і сьогодні; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Е. Д' Альбер: „Низини" фантазія з пл.; 18.20 „Світло" містерія А. Рибіцького; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Св. Францішок розмовляє зі султаном" фрагм. із пов. С. Коссак; 19.20 Спів (контральт) у супр. форт.; 19.35 Право читача та право письменника; 20.00 Віденські класики в орх. фантазіях, муз. вал. у вик. орх.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт у вик. Г. Штомпи (форт.); 21.45 Великопістна гутірка; 22.00 Релігійна музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Популярна музика з пл.

Четвер, 14. квітня 1938.

6.15—8.00 Раньшна авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат Хліб. Палати; 13.50 Симф. поранок із пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Коссак-Щуцької „Хрестоносці", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівка, авд. для молоді; 16.15 Камер. концерт орх., спів; 17.00 Сенкевич як публіцист; 17.15 Страсти Христові у нар. пісні; орх., муж. і міш. хор, баритон. 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Письмаки; 18.20 Органи соло; 18.25 18.55 Програма на завтра; 18.35 Авдиція для сільської молоді; 18.40 Листи та програми; 19.00 „Міґуель Маньяра" містерія О. Мілоша; 20.00 20.55 Актуальна гутірка; 20.10 Форт. речітал. Шуманові твори; 20.45 Веч. денник; 21.00 Релігійна музика у вик. хору, орх. з пл. 21.45 Страстна гутірка; 22.00 Концерт камер. орх., спів, скрипка, органи; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із співкерового альбуму.

Пятниця, 15. квітня 1938.

6.15—8.00 Раншная авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Бетховен із пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „При Божому Гробі" фрагм. із листа Словацького; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 „Земля, що по ній ступав Спаситель" авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 „По дорозі на Голготу" рел. пісні у вик. подвійного вок. квартету; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „При хресті" містерія; 17.25 Боккеріні: „Стабат Матер" ораторія на два сопр., тенор, хор, смичк. орх. оп. 61; 18.00 Огляд видань; 18.10 Турист інформатор; 18.15 Г. Райтер: „Страсти" на форт.; 18.25 „Історія Хреста"; 18.45 Для села; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Єрусалимський відпуст; 19.50 Гайдн: „Сім Христових слів" оп. 51, смичк. квартет; 20.45 Веч. денник; 21.00 „Історія про Страсти Христові" авд. на осн. середньовічних пісень; 21.30 Симф. концерт, орх., баритон, 22.35 Мотети 16. століття, хор солістів, 22.50 Ост. вістки; 23.15—24.00 Твори Шумана з пл. (авдиція Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 13. квітня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперетkові мельодії, 20.30 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 13.30 Орх. концерт. 17.00 Скрипка, 18.05 19.00 Циг. музика, 21.15 22.00 Симф. орх., солісти; ВІДЕНЬ 11.25 Нар. музика, 15.30 Великодне оповідання для дітей, 19.10 Стирійські нар. мельодії, 20.00 21.00 Віденські мельодії, сопр., тенор, 22.00 Розр. концерт. муз., спів; МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія; ПРАГА 19.25 „Табор" симф. поема Сметани; РАДІО ПАРІ 18.00 20.30 Вьол., 18.05 Пісні, 21.00 22.00 „На паризькій хвилі" вес. розр. програма; РИМ 17.15 Розр. музика, 19.40 Концерт, 21.00 22.00 23.00 „Турандот" оп. Пуччіні; СОФІЯ 19.15 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні.

Четвер, 14. квітня 1938.

БЕРЛІН 15.15 Розр. музика, 16.50 Шубертові твори; БІЛГОРОД 18.20 Арфа, віол., 18.50 19.00 Спів; БУДАПЕШТ 12.05 Симф. концерт, 17.00 Скрипка, форт., 18.00 Орх., 19.00 20.00 21.00 22.00 „Страсти на осн. св. Матея" орат. Баха; ВІДЕНЬ 15.30 Народня музика на нар. інстр., 17.55 18.00 19.00 20.00 21.00 22.00 „Парсіфаль" оп. Вагнера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Давня і нова камер. музика; КОШИЦІ 13.30 Про алькоголізм на Закарпатті, 18.00 Культурний огляд, Музика з пл., 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 21.00 22.00 23.00 „Меса да Реквієм" Верді; ПРАГА 15.15 Скрипка, твори словацьких композиторів; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Пісні, 19.15 Спів. речітал. 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт. 22.30 Трохи гумору; РИМ 16.40 Для дітей. 17.15 Камер. концерт. 21.00 22.00 „Ля Пасіоне ді Крісто" Е. Пези, 23.15 Рел. музика; СОФІЯ 17.30 Військ. орх., 18.40 Пісні, 20.45 Чеські пісні.

Пятниця, 15. квітня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, 19.10 20.00 З давніх часів, орх., сол., 20.30 21.00 „Леґенда про сліпу Йоляту" оп. Чайковського; БУДАПЕШТ 18.35 Арфа, 19.30 Орх. концерт, 21.00 Концерт під дир. Догнанія, орх., спів; ВІДЕНЬ 15.30 Концерт квартету. 19.10 Концерт дворської орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Дитячі пісні, 15.30 Хор, 18.00 „Пасхалія цмоль" Баха, 22.30 Давня камер. музика; КЕНІҐСБЕРҐ 19.10 20.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 „Богослужбова мова і її значіння в історії Закарпаття"; концерт перк. пісень; МІЛЯНО 22.05 Хор; ПРАГА 20.05 21.00 „Стабат Матер" орат. Дворжака; РАДІО ПАРІ 18.00 Пісні, 18.15 Клявесинові твори Баха, 19.00 Сонати, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Сен Льюї" драм. поема Ромен Роллана з муз. Одербера; РИМ 17.15 Орґ. музика, 20.30 Розр. музика; СОФІЯ 19.15 Спів, 21.30 Легка й танк. музика.

БІРЖА.

Львів, 12 квітня 1938
Акції.

Банк Польський 113·50, Цукор. 34·00, Вугель 30·50, 28·50, Ліпльоп 69·50, Можеїв 13·00, Островець 55·00, Стараховичі, 38·25, 37·50, Габербуш 44·00.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·50, 64·75, 3 інв. 1 ем. 81·75 серія 90·00 3 пов. інв. 2 ем. 80·50 серія 89·00 5. конверс. 69·50 прем. дол. 41·38, 4 консол. 66·75.
Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 12. квітня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·55 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·60 зол.
молоко 18—19 сот.
(яйця копа) 3·00 зол.
Тенденція на масло зниткова, на молоко й яйця сильна.

Присилайте передплату!

Подяка

Всім нашим приятелям, знайомим і товаришам покійного мойого мужа бл. п. Д-РА МАРІЯНА ГАРДЕЦЬКОГО, як також Всч. Духовенству, Установам і Товариствам у Косові, які в часі нашого великого горя поспішили з доказом співчуття і поміччю при влаштуванню похорону та що склали останню прислугу Покійному, складаємо цією дорогою найщирішу подяку та щире „Спасибіг".

Дружина з сиротами.

Соколівка, 10. квітня 1938 р.

Подяка.

Боже Провидіння покликало до себе бл. п. о. СТЕФАНА ЛОПАТИНСЬКОГО, пароха Ляцького, дорогого мужа і батька. З цього приводу складаємо прилюдну подяку Їх Ексцеленції Кир Андреєві за переслані слова співчуття, а Ексцеленції Кир Іванові, що без огляду на негоду не жаліли труду особисто проводити похоронам, принести безкровну жертву за душу Покійного та в проповіді скріпити зболілі наші душі. Дякуємо всім оо. Конденкальним, сусідам, о. Ігуменові зі Золочева та рим. кат. священикові за участь у похоронах, за молитви і Служби Божі. Дякуємо оо. Маркові і Дурделі за сповіди Покійного в часі недуги, особливо о. Маркові за його поміч і труд у часі похорону. Дякуємо всім за промови в часі виносу тіла з хати, в церкві як і на цвинтарі. Дякуємо братствам, установам, хорові і музикантам; дякуємо Сестрам Провидіння і парохіянам Ляцького Вел. і Малого, а особливо п. Швєцовій, що як щирий друг з добрих часів, прибула з далеких сторін на це сумне торжество. Дякуємо всім за зложені устно і переслані листовно кондоленції, а особливо Всесв. о. Мітратові Д-р Слйпому, п. Гриньохам і парохіянам Стрептова, за такий сердечний лист. Всім, що виявили свою пошану для Покійного, а нам облегшили біль велике щире Спасибіг.

Уляна з Ладів Лопатинська, дружина, Ґеня і Марійка, діти.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ...